

Naročnina mesečno 12 Lir, za inozemstvo 20 Lir — nedeljska izdaja celoletno 34 Lir, za inozemstvo 50 Lir. Ček. rač. Ljubljana 10.650 za naročnino in 10.349 za inserate.

SCLOVENECC

Abbonamenti: Mese 12 Lire; Estero, mese 20 Lire, Edizione domenica, anno 34 Lire, Estero 50 Lire. C. C. P. Lubiana 10.650 per gli abbonamenti; 10.349 per le inserzioni.

Podružnica: Novo mesto.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega izvora: Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano.

Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana. Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Lubiana. Telefon 4001-4005.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano.

Vojno poročilo št. 550

Uspešni boji v Marmariki

Divizija »Savona« zajela 1500 ujetnikov - Letalski napadi na angleške oddelke na srednjem odseku

Glavni Stan italijanskih Oboroženih Sil objavlja:

V Marmariki so italijanske in nemške sile vzdržale nadaljnje boje, ki so bili kronani z uspehom.

V krajevnih napadih na bojišču pri Tobruk u se oddelki divizij »Trento« in »Pavia« napadli in zavzeli nekaj utrjenih točk in zajeli nekaj ujetnikov.

Še drugi sovražniki so bili zajeti in razna vozila zaplenjena na bojišču pri Sollumu in sicer med postojankami divizije »Savona«.

Na osrednjem odseku je bil angleški poskus napada pri Bir el Gobbija odločno zavrnjen in sicer od naše skupine, ki je prizadejala izgube napadalec in je uničila ter zajela nekaj motornih vozil.

Boji so še v teku na področju zahodno od Bardije med nemškimi motoriziranimi oddelki in sovražnimi oddelki.

Pri zadnjih bojih ob bojišču pri Sollumu je oklepna divizija »Ariete« zajela 1500 ujetnikov in sovražniku razdejala 25 tankov, 40 oklepnih vozil in mnogo drugih motoriziranih sredstev.

Iz nadaljnjih ugotovitev se je razvidelo, da je bilo poleg letal, omenjenih v prejšnjih vojnih poročilih, sestreljeno od italijanskega in nemškega protiletalskega topništva še eno letalo pri Benghaziju.

Neugodne vremenske razmere so ovirale delovanje obojestranskega letalstva. Vendar pa so letalski oddelki Osi z uspehom napadli zbiranja avtomobilskih prevoznih sredstev

vzhodno od Bir el Gobbija, in so ponovili isti napad nad sovražne oddelke pri zele-nici Gialo.

Nad Sredozemskim morjem je angleška letalska skupina napadla naše torpedno letalo, ki se je potopilo, potem ko je vzdržalo žilav boj, med katerim so naši lovci iz spremstva sestrelili dve sovražni letali. Večina posadke našega torpednega letala je bila rešena.

Naša podmornica je v plamenih sestrelila angleško letalo vrste »Sunderland«.

Dublin, 4. dec. AS. Irski tisk spremlja z zelo velikim zanimanjem potek bitke v Marmariki. Med drugimi listi piše list »Irish Press«, da je angleška oborožena sila že izgubila pobudo v tej bitki in zato se v Cirenajki ne more govoriti o kakšni posebni angleški ofenzivi. List navaja številke o ujetnikih, ki so jih zajela italijanske čete in na zelo vidnem mestu objavlja italijanska vojna poročila ter pri tem podčrtava junaški obnašanje divizije »Savona«, ki je žilavo napadala in sovražniku prizadejala velike izgube med moštvom in med tanki.

Angleško javno mnenje je vznemirjeno zaradi poteka bitke

Stockholm, 4. dec. AS. Angleško javno mnenje ne prejema več točnih poročil o poteku bitke v Marmariki. Med prebivalstvom se opaža naraščanje razburjenja, kakor to poroča dopisnik lista »Altonbladete«. Londonski listi tudi ne prejemajo nobenih pravih podatkov in zato se izgubljajo v komentarjih in v predvidevanjih.

Dopisnik lista »Daily Express« poroča iz Kaira, da se je položaj tako zapletel, da vlada v presoji poteka bitke v Marmariki precejšnja nezvestnost. Cunningham ni predvideval italijanskega in nemškega protinapada in je bil zaradi tega

zelo presenečen. Angleške izgube so zelo velike in Cunningham pričakuje okrepitev, medtem pa pa sam osebno vodi reorganizacijo oddelkov v prvi bojni črti. Ti oddelki so namreč v zadnjih spopadih največ trpeli.

Ameriško priznanje branilcem Gondarja

Newyork, 4. dec. AS. »Newyork Times« omenja bitko pri Gondarju in pravi, da so italijanske posadke oblegale edinice, ki so bile v veliki premoči. Italijanska posadka je bila skorajda brez orožja in brez živeža, s svojim junaškim odporom pa je dokazala, da se italijanski vojaki bojujejo z veliko smelostjo in drznostjo.

List »Washington Star« piše, da je treba izreči priznanje vsemu tistemu, kar je Italija storila v Abesiniji. Italijani so v Abesiniji gradili ceste, bolnišnice in šole. Izvajali so obsežen naraščajoči socialni reform, ki so domačemu prebivalstvu prinesle velike ugodnosti. Italijanski branilci Gondarja so se junaško vojskovali v kljub temu, da so bili osamljeni in sovražnik je moral priznati njihove vrline. Branilci Gondarja so v celoti in s njicho opravili nalogo, ki jim je bila zaupana.

Španski listi o bojih v Marmariki

Madrid, 4. decembra. AS. Španski tisk posveča veliko pozornost bitki v Marmariki. Vse sodbe se edine v tem, da niso Angleži dosegli nobenega uspeha kljub temu, da so vrgli v boj velikanske množine svojih čet in da so imeli velike izgube. Angleži so bili tako prepričani o svojem sprehodu po severni Afriki, da tega niso niti uradni krogi skrivali. Pri tem pa so premalo upoštevali nasprotnika, ki sicer nima na razpolago toliko orožja, a so njegovi vojaki prežeti pravega bojnega duha, so navdušeni, inteligentni in sposobni. Protj tem vojakom so Angleži in Amerikanci vrgli vleikiokisumihwy Angleži in Amerikanci vrgli veliko jekla, toda brez duha, in so zato bili poraženi.

Finske čete so zasedle Hangö

Sovjetska vojska se je umaknila iz Hangöja - Pri Rostovu so vsi sovjetski napadi brezuspešni

Helsinki, 4. dec. AS. Vse finsko ljudstvo je sprejelo z velikanskimi manifestacijami novico, da so finske čete zasedle Hangö.

Helsinki, 4. decembra. AS. Finsko vrhovno poveljstvo objavlja:

Zaradi zime in zaradi pritiska finskih čet je sovražnik začel izpraznjevati ozemlje Hangöja. Finske čete zdaj zasedajo to ozemlje. Sovražnik razdira utrdbe z minami. Povsod, kjer so zdaj zasedle odseke finske čete, se lahko na vsak korak opazijo sledovi sovjetskega barbarstva. Zemljišč je posejano z minami.

Helsinki, 4. decembra. AS. Pred zadnjima vojnima med Finsko in Rusijo je bilo mesto Hangö prava vrata finske republike v Evropo. Tudi pozimi so ladje lahko prihajale v to zahodno finsko pristanišče, ki ni bilo zamrznilo. Pristanišče se je zaradi tega dobro razvijalo. Mesto je sicer zelo mlado v primeri z drugimi finskimi pristanišči, vendar pa se je zaradi svojih zadnjih velikih del in zaradi železniške proge Hangö-Hisjanen, ki je bila zgrajena v letu 1873, zelo lepo razvijalo in je postalo eno najvažnejših finskih pristanišč. Med vsemi finski-

mi pristanišči v Finskem zalivu je to pristanišče kmalu zavzelo prvo mesto.

Naselje Hangö pa je zelo staro in škof Polaus Magnus v svoji zgodovinski knjigi iz leta 1555 že omenja Hangö, o katerem pravi, da je to bilo zelo lepo mesto z zelo zavarovanim pristaniščem. To pristanišče pa je bilo že v srednjem veku zelo znano med severnimi narodi. Tedaj se je mesto imenovalo najprej Angehie, pozneje pa Kvamota. Slednje ime pa je bilo vzeto iz latinščine. Hangö je bil naseljen že v 12. stoletju. V tem naselju so se ustavljali številni potniki in umetniki srednjega veka, ki so tam ustvarili več pomembnih del. Hangö je spadal tudi v Hanso.

V novejšem času je postal Hangö najvažnejše finsko pristanišče zaradi izvoza lesa, papirja in surovega masla. Okoli pristanišča pa se je kmalu razvila velika finska industrija, zlasti pa so bile v Hangöju velike tovarne eksplozivnih sredstev. V Hangöju so izdelovali tudi tako znane »sgratnate bisere«. Hangö je bil tudi važno in veliko središče ribolova in so od tam odhajali ribiči na lov celo na severni Atlantik.

Kako so finske čete zasedle Hangö

Helsinki, 4. dec. AS. Sovjetske čete so izpraznile Hangö in o tem je bilo mogoče do sedaj izvedeti naslednje podrobnosti:

Močan topniški ogenj sovjetskega topništva je napovedoval, da sovsjetska vojska namerava zapustiti to trdnjavo. Finski vojaki so s svojih opazovališč lahko ugotovili, da so izbruhnili požari in nastajale eksplozije pri pristanišču. V pristanišče je prišlo mnogo prevoznih ladij in med njimi tudi veliki prevoznik »Molotov«. Megleni dnevi so se množili, vendar pa se je lahko ugotovilo, da se je odvoz rdečih čet že začel. Odpeljati je bilo treba približno 30.000 mož, mnogo teh čet pa je bilo na osamljenih otokih pri trdnjavi.

Ko se je megla dvignila, je sovjetsko topništvo začelo silovito streljati in v zadnjih dneh se je izvedelo, da so bili »Molotov« in drugi prevozniki parniki potopljeni v Finskem zalivu, vendar pa se je večini rdečih čet beg posrečil. Na enem delu finske obale so sovjetski vojaki napisali: »Sedaj odhajamo, pa se bomo vrnili, in to bo lepo maščevanje!«

Finska ofenziva se je začela dne 2. decembra in je bila še isti dan zavzeta trdnjava Hurso, zahodno od polotoka. Ta trdnjava je v zadnjih bojih že večkrat menjala posestnika. Vendar pa je bila ta trdnjava strateški ključ za ves vzhodni del polotoka. Dne 3. decembra zjutraj so Finci zasedli najvažnejšo utrdbo vzhodno od polotoka, in sicer otok Nastaa. Zaradi tega so Sovjeti morali zapustiti utrjene otoke, ki so tvorili izredno močno utrdbo Ruessereaa. Nato je prešla v ofenzivo skupina finskih pionirskih oddelkov, ki so vdrli v mesto samo. Ko se je začel ta del prodiranja, se je izvedelo, da je celotno ozemlje polotoka silno gosto posejano z minami. To je prisililo pionirje, da so morali napredovati tako, da so očistili vsak meter ozemlja. Na tem ozemlju pa je bilo še mnogo majhnih poljskih utrdb, iz katerih so sovjetski vojaki streljali proti finskim četam.

Sovjetski napadi pri Rostovu propadli

Budimpešta, 4. dec. AS. Madžarski list »Budapesti Ertseleje« poudarja, da so pri Rostovu propadli vsi poskusi za napad, ki so jih sovjetske sile izvedle v zadnjih 24 urah, in sicer prav tako, kakor v prejšnjih dneh. Sovjetske sile so imele krvave izgube. Protitankovski topovi so Sovjetom uničili mnogo tankov in mnogo plena je prišlo v roke sil Osi. Maršal Timošenko pa pošilja kar naprej v boj svoje divizije, ki jih kosi točen ogenj zavezniškega avtomatskega orožja.

Položaj na bojišču

»Stampa« sledeče komentira dogodke v Libiji: Sidi Rezegh je ime, ki ni prineslo sreče britanskim četam. Angleška generala Auchinleck in Cunningham sta si ta kraj zamislila kot trdno izhodiščno točko za obkoljevanje italijanskih in nemških sil na egiptovski obali. Tu naj bi se združile napredujoče čete s tistimi, ki so oblegane v Tobruku. Namesto tega pa je na odseku pri Sidi Rezeghu bila poražena britanska oklepna sila. Tu so bile uničene najboljše britanske oklepne divizije in na tisoče vojakov je z njihovimi generali in z ameriški opazovalci ter častniki vred bilo zajetih. Sidi Rezegh je ime, ki ga Angleži ne bodo nikdar pozabili.

Peunajst dni traja velika britanska ofenziva proti Libiji. Churchill, ki ljubi zgodovinske prispodobne, je napovedal, da so Angleži pripravili Italijanom in Nemcem novi Waterloo. Bitka sicer še ni končana in Angleži se še vedno bišejo, čeprav na umiku. Vsekakor pa je konec z ofenzivo, ki jo je tako na široko napovedoval London in boji v Libiji so zopet zavzeli skromen obseg pozicijske vojne. Cunn-

gham je zaprosil nova ojačanja od Auchinlecka, a medtem nemške in italijanske divizije krepko bijejo po britanskih oklepnih divizijah, ki so na umiku.

Pri Moskvi je položaj zdaj tak, da so Nemci pričeli čistiti že notranji pas utrdb, ki leže 30-40 km okrog mesta. Svoje postojanke so sovjetske čete močno utrdile z jarki, žičnimi ovirami, protitankovskimi ovirami in mnogimi malimi utrdbami. Boji pri Moskvi in Rostovu se nadaljujejo.

Berlin, 4. dec. AS. Skupina nemških strmoglavskih bombnikov je napadla železniško progo proti Murmansku in sicer južno od Kandalakše. Ta napad je bil izveden dne 2. decembra. Velike bombe so poškodovale lokomotivo in železniške vozove. Nemški lovci iz spremstva so pri teh napadih sestrelili en sovjetski lovec, druga sovjetska letala pa so pobegnili. Tudi pri Tasterki so strmoglavci uspešno napadli tri manjše železniške postaje na progi proti Murmansku.

Življenje v Samari

Berlin, 4. dec. AS. Iz Samare prihajajo poročila o tamošnjem življenju. Zunanji minister Molotov stanuje zelo skromno v provincialnem upravnem posloju. Samo nekaj njegovih uradnikov je v posloju našlo še mesto. V mestu je težko dobiti kakršne koli sobne opravne. Mesto je že pred naselitvijo vlade bilo prenapolnjeno beguncev. — Mnogo hiš je lesenih in prebivalstvo je že prej živelo na tesnem. Časnikarji so v skromni gostilni, Angleži in Amerikanci pa so v neki šoli. Molotov sprejema tuje poslanike in poslušajo njihove pritožbe in želje ter jim pomaga, kolikor more. Toda tudi on ne more bogve kaj. V mestu so trije kino, gledališče, vodovod in plinarne. Časnikarji nimajo drugih novic, kakor jih dobe od sovjetske časni-karske agencije. Dvakrat na teden sprejema Lov-zovski časnikarje, pa tudi njegove informacije so jako skromne.

Nevarnost vojne na Pacifiku je zelo velika

Newyork, 4. dec. AS. Ameriški politični krogi se silno zanimajo za razvoj položaja na Pacifiku in razpravljajo o pogojih in okoliščinah, v katerih bi bilo ameriško vojno brodogeje v Norfolku v Virginiji je govoril državni podtajnik za mornarico Bard, ki je izjavil, da je nevarnost vojne na Pacifiku zelo velika. Zato morajo Združene države pospešiti gradnjo vojnih ladij, da bi Amerika imela večje brodogeje kakor pa Japonka, kajti vojne ladje bodo v tej vojni na Pacifiku igralo največje vlogo. Položaj angleškega vojnega brodogeja pa je tudi tak, da se lahko reče, da je položaj tudi na tej strani zelo težak. Ameriško vojno brodogeje in njegovi poveljniki se čisto dobro zavedajo, da angleško vojno brodogeje ni neranjivo. Angleške vojne ladje se morajo neprestano vojskovati proti močnemu sovražniku in izgube angleškega brodogeja so stalno na dnevnem redu. Dokaz temu je dejstvo, da prihaja v ameriške ladjedelnice vedno več angleških vojnih ladij, ki prihajajo v Ameriko na popravilo.

Combattimenti in Marmarica coronati da successo

Il Quartiere Generale delle Forze armate comunica:

Le forze italo-germaniche hanno sostenuto in Marmarica altri combattimenti coronati da successo. In azioni locali sul fronte di Tobruk reparti delle divisioni »Trento« e »Pavia« hanno attaccato e conquistato alcuni punti fortificati, facendo un certo numero di prigionieri. Altri nemici e diversi automezzi sono stati catturati sul fronte di Sollum fra i caposaldi della divisione »Savona«. Nel settore centrale un tentativo di attacco britannico su Bir El Gobbij è stato nettamente respinto da un nostro raggruppamento che ha inflitto perdite all'attaccante ed ha distrutto e catturato alcune autoblinde. Combattimenti sono ancora in corso nella zona ad occidente di Bardia fra truppe meccanizzate germaniche e unità nemiche. Nelle recenti operazioni a tergo del fronte di Sollum la divisione corazzata »Ariete« ha fatto 1500 prigionieri ed ha distrutto all'avversario 25 carri armati, 40 autoblinde e molti altri automezzi. Da ulteriori accertamenti è risultato che un altro velivolo nemico, in più di quelli segnalati nei precedenti bollettini, è stato abbattuto a Bengasi dalla difesa C. A. italo-tedesca.

Le persistenti avverse condizioni atmosferiche hanno ostacolato l'attività delle opposte aviazioni; tuttavia reparti aerei dell'Asse hanno attaccate, con efficienti risultati, concentramenti di automezzi ad est di Bir El Gobbij ed hanno rinnovato incursioni sugli elementi nemici dell'oasi di Gialo.

In Mediterraneo una formazione aeronavale britannica ha attaccato una nostra silurante che è affondata dopo avere sostenuto uno strenuo combattimento, durante il quale i nostri cacciatori di scorta hanno abbattuto due apparecchi avversari. L'equipaggio della nostra silurante è stato in gran parte salvato.

Un nostro sommergibile ha abbattuto in fiamme un aereo inglese del tipo »Sunderland«.

Dve angleški ladji potopljeni

Newyork, 4. dec. AS. Potopljena je bila angleška ladja »Merion« (7500 ton), ki je služila za osebni promet, in se je prej imenovala »Peruviana«. Potopljena je bila tudi trgovska ladja »Jesmore« (4000 ton).

Angleške vojne ladje v ameriških ladjedelnicah

Washington, 4. dec. AS. Ameriški listi pišejo, da sta še dve angleški vojni ladji prišli v ameriške ladjedelnice na popravilo. Sedaj je v ameriških ladjedelnicah na popravilu že 42 angleških vojnih ladij. Sedaj sta prišli na popravilo angleška križarka »Hoebe« in korveta »Clarika«. Prva je priplula v ladjedelnice v Newyork, druga pa v Alabamo.

Sovjetske ladje pod angleško zastavo

Stockholm, 4. dec. AS. List »Allehandare« poroča iz zanesljivega vira, da je sovjetski ledolomilec pred nekaj dnevi priplul pred Carigrad. V terek zvečer pa je ta parnik nenadoma snel sovjetsko zastavo in izobesil angleško zastavo ter odplul proti jugozahodu. Angleško veleposlaništvo v Ankari je obvestilo turško vlado, da je to sovjetsko ladjo prevzela angleška mornarica.

Nov velik vpoklic v Angliji

Rim, 4. dec. AS. Londonski radio je objavil, da je angleški kralj Jurij včeraj podpisal ukaz, ki določa, da morajo v januarju priti v vojašnice tisti moški, ki so izpolnili 18. leto starosti.

Obisk hrvatskega zunanjega ministra v Bolgariji

Sofija, 4. dec. AS. V nedeljo zvečer pride na uradni obisk v Sofijo hrvatski zunanji minister Lorković, ki ga bo spremljal hrvatski pravosodni minister Puk.

Oba državnika bosta ostala v Bolgariji več dni in se bosta udeležila podpisa kulturne pogodbe med Bolgarijo in Hrvatsko. Besedilo te pogodbe je bilo izdano v teh dneh.

Med svojim bivanjem v Sofiji bosta hrvatska državnika imela razgovore s predsednikom vlade in z bolgarskim zunanjim ministrom.

Reforma srednje šole na Francoskem

V našem članku o šolskih reformah na Francoskem smo pisali o novi ureditvi nižjega šolstva, danes pa se bomo ustavili pri srednjem šolstvu.

Na francoskih srednjih šolah je minister Carcopino zopet vzpostavil ravnost med humanističnim in realnim tipom, ki je bilo v začetku tega stoletja odpravljeno v prid realnemu tipu. Obe veji obsegata sedem šolskih let od sekste do prime, sedmo leto pa tvori posebni razred za filozofijo ali matematiko. Liceji, ki so državne ustanove, bodo v bodoče obsegali samo klasični pouk, kolegiji (Collèges) pa bodo poleg klasične izobrazbe nudili dnjakom predvsem moderno izobrazbo. V kolegiju bodo poslej zahajali vsi tisti, ki so bili prej vpisani na razne višje šole s praktično specializacijo, ki so bile ustanovljene v tekmi s »šolo buržoazije«, kakor trgovske, industrijske, rokodelske, poljedelske šole, predvsem pa Ecoles Primaires Supérieures, o katerih smo pisali že v zadnjem članku.

Obe srednji šoli, klasična in moderna, se delita v dve polovici. Prva sega do konca tretje (torej štiri leta) in se konča s posebnim izpitom, druga polovica pa od tretje (kar imenujemo pri nas prvo gimnazijo, imenujejo Francozi šesto, torej štejejo šole ravno obratno kakor mi) do prve, ki se konča z maturo (baccalaureatom). V prvi polovici — do štirinajstega leta dijakov — je šolski pouk brezplačen, v drugi polovici pa je vpepljena šolnina. Učenci, ki so na koncu tretje šole s povprečno dobrim uspehom položili izpit, dobe v višjih razredih državno štipendijo. Štipendija se ravna po gmočnem stanju staršev. Premožni starši plačujejo šolnino, ki se steka v posebni fond, od katerega dobe štipendije dijaki revnih staršev. Te pa so različne: ali samo za brezplačni pouk, ali tudi za vzdrževanje v internatih, prav revni starši dobe pa še posebne podpore kot nadomestilo za izgubljeni zaslužek, ki bi ga lahko prislužili njihovi otroci, če bi ne hodili v višjo srednjo šolo. Osnovno načelo je: kdor lahko plača, naj plača za tiste, ki ne morejo plačati.

Kolegiji in liceji

V Franciji bodo v bodoče samo liceji, ki bodo nudili humanistično izobrazbo, in kolegiji, ki bodo dajali tudi osnovne humanistične izobrazbe, v glavnem pa moderno izobrazbo. Imajo samo šest razredov od sekste do prime, ki se konča z baccalaureatom. Sedmo šolsko leto, razred za filozofijo ali matematiko, bodo posejali tudi dijaki iz kolegijev v licejih, tako da bosta v tem letu združena oba tipa srednjih šol. V učnem načrtu modernih šol ni latinščine. Obvezna sta dva živa tuja jezika: eden od prvga, drugi od tretjega šolskega leta. V zadnjih šolskih letih se začne prirodoslovne znanosti, poljedelski pouk traja štiri, tehniški pa tri zadnja leta. Za učno osebo na kolegijih sta ustanovljeni dve visoki šoli.

V klasični veji (licejih) je še najmanj sprememb. Od prvga šolskega leta imajo latinščino in en živ jezik, ki se jima v tretjem šolskem letu pridruži še ali grščina ali kak drug živ jezik. Za tiste, ki bi radi imeli obsežnejši pouk v prirodoslovnih vedah, se začne v sekundi še en živ jezik, tako da imajo liceji tri posebne oddelke. Po končanem šestem letu se nadaljuje vsi v skupnem razredu za filozofijo ali matematiko, kamor pridejo tudi učenci iz kolegijev, kakor smo že prej omenili. Po tem sedmem skupnem razredu, ki je nekaj posebnega, ima več delov kolegijev ali licejev, je sedaj na novo uvedeno še eno šolsko leto kot posebna priprava za univerzo, tako da traja za tiste, ki se hočejo vpisati na univerzo, srednješolski pouk skupno osem let, na koncu zadnjega leta ni nobenega obveznega izpita. Stevilo učnih ur na srednjih šolah je zmanjšano. Tako znaša n. pr. v kvarti 20 ur, namesto prejšnjih 23. Ure telesne vzgoje so povečane in znašajo tedensko pet ur in pol.

Učni načrti

Pomembnejši kot vse to pa so novi učni načrti, ki so bili šele delno objavljeni. Etat Francis naj se nasloni na ravno nasprotno pojmovanje človeka in družbe kakor je bilo ono, na katerem je stonela tretja republika. Srednja šola naj postane važno sredstvo v preusmeritvi svetovnega naziranja. V šoli naj dobi svoj oslon novi režim, tu naj se pripravljajo duhovna in socialna revolucija maršalova. Zato pa je bilo doslej šele malo storjenega. Odpravljene so tiste vrste ljudskih šol, v katerih so dobivali učenci abstraktno ideologijo tretje republike, in v novih naj dobe učenci moralno, socialno in domovinsko vzgojo, ki naj budi v njih »vestnost, nagnenje do dela in poštrevnost«. Prej so poudarjali pravice do

Iz Goriške pokrajine

Spremembe v fašistični organizaciji. Fašistična organizacija v goriški pokrajini je razdeljena na 14 političnih okrožij (con). Vsako teh okrožij ima svojega pokrajinskega nadzornika, ki ga imenuje pokrajinski tajnik. V petek 28. nov. je naš pokrajinski tajnik, narodni svetnik A. Molino, na novo imenoval ali pa preimenoval vseh teh 14 nadzornikov. Sestorici, ki je izpadla iz nove kombinacije in bo dobila druga mesta, se je federalni tajnik pismeno zahvalil.

Kupčija z ročnimi mlinci prepovedana. Na podlagi odredbe, ki je izšla pred par dnevi, je kupčija z ročnimi mlinci strogo prepovedana. Malih mlincov in sličnih strojev, ki bi bili pripravi za domačo mletje, se ne sme ne prodati in ne odstopiti. Pač pa morajo vsi — trgovci in zasebniki — svoje mlince naznaniti županstvu. Kdor svojega mlince ne prijavi, bo globljen.

Tri poroke. O sv. Martinu so se poročili na Planini pri Vipavi: Alojzij Marc z Marijo Kobal, Franc Marc z Alojzijo Cermelj in Anton Sedmak s Frančiško Uršič s Slapa. Vsem prav obilo sreče in božjega blagoslova!

Štiridesetletnica v Šturjah na Vipavskem. V Šturjah pri Ajdovščini obhajajo letos pomembno štiridesetletnico. Tamošnja deklška Marijina družba praznuje štiridesetletnico svojega obstoja in uspešnega delovanja. Ustanovil jo je župnik gospod Ivan Kromar. Ob rojstvu nove verske organizacije so malodušni in za dobro stvar malo vneti ljudje trdili, da družba ne bo uspela. Pravili so, da na Vipavskem ni tal za Marijine družbe. Doba štiridesetih let je to zmožno naziranje učinkovito ovrgla. Marijina družba je v vseh teh, dokaj razvrzanih štiridesetih letih živahno prospevala in prispevala mnogo k podvigu verske poglobitve in krščanskega življenja v župniji. Svoje slavje obhaja vse leto z raznimi pobožnostnimi in spodbudnimi družbenimi prireditvami in ga bo lepo zaključila s tridnevniimi duhovnimi vajami pred praznikom Brezmadežne 8. decembra. Zelim, da bi družba še dolga desetletja nadaljevala s svojim blagoslovljenim delom.

države, sedaj dolžnosti do družbe. V teh šolah naj goje krščansko kulturo, v njihovih višjih razredih pa ponos na Francijo ter čustvo solidarnosti med narodi Evrope in sveta. Mladina naj bi v šolah dobila pravi smisel za vlogo Francije v Evropi in v njej, naj bi se vzgalo novo domoljubje, ki ga je meščanska in marksistična vzgoja zadnjih let ubila.

Laična šola ostane

Državna šola bo še v naprej laična. Pravijo, da naj bi bila ravno šola tudi v bodoče jamstvo za svobodo vesti in versko svobodo. Prosvetni minister je rekel, da šola »brez Bogac ne bo postala šola »proti Bogu«. Zakon iz l. 1904, ki je redovnikom prepovedal vzgojo mladine, je bil pred enim letom odpravljen. Poleg tega je prosvetni minister dovolil še nadaljnje delovanje vseh verskih zasebnih šol, na katerih uživajo v višjih razredih dijaki prav tako državne štipendije, kakor na državnih šolah.

Poleg zavestne gojitve meščanske plasti je bila zgodovina glavno sredstvo prejšnjega režima, ki je mladini vcepil v glavo načela francoske revolucije in je proglasal tretjo republiko za dogmo. Režim in domovina sta bila isto in temu primerno je bila prirejena in ponarejena zgodovina. Francoska zgodovina se je začela z letom 1789. Srednji vek in stari režim sta bila nomena potisnjena v skrajno ozadje, pridobitve revolucije povečane in poveljčevane, slava zmagovitih bitk in Devica Orleanska prezrta. Danton in Robespierre hvaljena, Ludvik XIV. in Napoleon odstavljena. Nova zgodovina naj vzpostavi pravo kontinuiteto med vsemi dobami in vsemi režimi. Te reforme pa ne bodo mogle biti tako hitro izvedene. Minister Carcopino sam pravi, da bo prehodna doba do novega tipa srednjih šol trajala vse do leta 1947.

Drugi dan razprave pred posebnim sodiščem v Trstu

Trst, 4. dec. AS. Danes se je v dvorani porotnega sodišča nadaljevala razprava proti skupini 60 protinacionalcev in prevratnežev. Posebnemu sodišču za zaščito države predseduje Trigalci Casanova, navzoči so bili mnogi poslušalci in vsi obtoženci in njihovi branilci.

Takoj v pričetku razprave je rimski advokat Mannassero, ki brani obtožence Sfiligoja, prosil, da bi pripustili kot pričico tudi bivšega jugoslovanskega konzula v Trstu, ki bo lahko potrdil, ali sta bila Sfiligoj in Ššuka pri njem decembra leta 1939.

Nato se je začelo zasliševanje obdolženca Antona Ššuka, 25 letnega doktorja agronomije iz Trsta. Obtožnica na 150 straneh obširno prikazuje prevratno delovanje skupine, ki je bila v zvezi s komunisti in nasilniki v bivši Jugoslaviji. 21. avgusta je Ššuka poslal preiskovalnemu sodniku pismo, v katerem pravi, da mu veleva vest, da bo vse povedal po resnici, kako se je godilo, da pa prekleči kot neresnične vesti vseh izpovedi, ki jih je poprej podal v preiskavi.

Pri zaslišanju je Ššuka preklcal vse prejšnje trditve, da bi se lažje razbremenil obtožbe sodelovanja pri terorističnih dejanjih v Piacenzi in Bologni. L. 1932 so v njegovi hiši našli štiri fotografije bazoviških ustreljencev, kar je potrdilo, da se je pripravljaj na prevratna dejanja in da so njegove izjave v opreki z dejanji. Predsednik ga je večkrat spravil v protislovja. Sploh je v njegovih odgovorih mnogo namernega izmikanja. Na prebrisan način skuša zabrisati vsako sled za seboj. Znano pa je bilo, da je pod krinko kulturnega delovanja skrival razne prevratne namere. Tako se je lotil tudi hribovskega športa, da je lažje zbiral slikovno gradivo raznih važnih krajev. Vodil je prevratno delo po raznih skrivnih krožkih. Zanimal je, da bi bil večkrat odpoval v Milan, da bi na tamkajšnjem velesejmu »opravil važen posel«. V Milanu je srečal železničarja Čoka, ki ga je hotel pridobiti za teroristična dejanja na italijanskih železnicah.

Imel je načrt, po katerem bi neki žele. polagali v mazilne puške žele. vozov ploščice razkrojilne snovi, ki bi razjedale dele osi in povzročale nesreče. Ššuka vse to zanika. Zanika tudi, da bi se sestel s Sfiligojem v Gorici, ki je bil znan, da je imel »zveze« z jugoslovanskimi študenti. Nadalje zanika, da bi bil 1. decembra 1939 obiskal jugoslovanskega konzula v spremstvu Sfiligoja.

Iz Trsta

Odklovan vojni dopisnik »Piccolac. Vojni križec za vojaške vrline je dobil vojni dopisnik tržaškega dnevnika »Piccolo«, Bruno Alessi, ki je v družbi dveh svojih tovarišev sodeloval kot časnikarski poročevalec v bitki za Sidi Barrani od 13. do 16. septembra 1940. Alessi je bil pri tej priložnosti skupaj s svojima tovarišema ujet, ker so njegov avto poškodovali angleški oklopni avtomobil ter ga nato obkolili. Tudi njegova tovariša sta bila odklovanca z vojnim križcem.

Živahen letni sejem na Proseku. Farni patron proseške župnije je sv. Martin, katerega vsako leto slovesno praznujejo. Na god sv. Martina je na Proseku tudi vsakoletni sejem, daleč na okrog znan in obiskan. Letos je bil ta sejem na 14. novembra. Prispelo je nanj izredno veliko ljudi od blizu in daleč. Prvič je bila letos na proseškem sejmu novost, da so morali ljudje pri kramarskih stojnicah pokazati najprej oblačilne karte, če so si hoteli kupiti blago za obleko ali perilo. Večina kupecv je bila že tako previdna, da je prinesla karte s seboj ter so delali prodajalci manufakturnega blaga še prav dobro kupčijo. Najbolje so odrezali prodajalci malih prašičkov, ki so pripeljali na kamionih nekaj stotin prasecev. Zivalce so bile kar v hipu razprodane, po 250 lir najmanjša, večje pa primerno več. Kupci so se kar naganjali, da bi vsak prišel do svojega prašička ter ga čez zimo malo poredil in si tako doma pripravil prepotrebno mast in še nekaj za pod zob. — V nedeljo, 16. novembra pa je nato župnija uradno obhajala svojega farnega zavetnika sv. Martina ter so bile velike cerkvene slovesnosti ob lepi udeležbi faranov.

Prijava za semenski krompir se mora izvršiti do 30. decembra. V Trstu je sprejemala prijave sekcija poljedelcev na svojem sedežu v Via Roma, na podeželju pa so interesi izvršili prijave pri občinah. Zanimivo je, da se je prijaval za semenski krompir izredno veliko Tržačanov, ki posedujejo lepe vile in parke, v katerih bodo spomladaj namesto cvetnih nasadov nastale krompirjeve njive.

Ustanovitev komisije za revizijo in dopolnjevanje cenika zdravil

Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino na podstavi zakona o lekarnah in nadzorstvu nad prometom z zdravili bivše jugoslovanske države z dne 27. januarja 1931,

glede na odločbi bivšega jugoslovanskega ministrstva za socialno politiko in ljudsko zdravje z dne 26. oktobra 1937, št. 27.607, in z dne 30. decembra 1940, št. 80.306.

na podstavi kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XIX št. 291 in

ker smatra za potrebno, da poskrbi po posebni v ta namen ustanovljeni komisiji za revizijo in dopolnjevanje cenika zdravil in lekarniškega materiala vobče, **odreja:**

Clen 1. Ustanavlja se komisija za revizijo in dopolnjevanje lekarniškega cenika Ljubljanske pokrajine, ki jo sestavljajo:

1. pokrajinski zdravnik pri Visokem komisiariatu kot predsednik, 2. lekarniški referent pri Visokem komisiariatu, 3. predstavnik d. d. »Salus« v Ljubljani, 4. šof-zdravnik Zavoda za socialno zavarovanje Ljubljanske pokrajine in 5. 4 lekarnarji, ki jih imenuje Lekarnarska zbornica.

Clen 2. Dolžnost komisije iz prednjega člena je, da zasleduje gibanje cen za zdravila, za zdravilne specialitete in lekarniški material vobče in da predlaga vsaka dva meseca, po potrebi pa tudi že prej, Visokemu komisiariatu v odobritev spremembe tarifnih cen, ki bi bile potrebne.

Sef-zdravnik Zavoda za socialno zavarovanje Ljubljanske pokrajine se udeležuje pretresa in revizije tarife zgolj, kolikor se tiče predpisovanja zdravilnih specialitet za zavarovance tega zavoda.

Clen 3. Ta naredba stopi v veljavo z dnem objave v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino. Ljubljana, dne 2. decembra 1941-XX.

Visoki Komisar
za Ljubljansko pokrajino
EMILIO GRAZIOLI

Posveti v Madridu

Madrid, 4. dec. AS. Zunanji minister je sprejel italijanskega, brazilskega in argentinskega poslanika ter apostolskega nuncijsa. Vsi razgovori so potekali v ozračju priarčnega prijateljstva.

Eksplozija na španskem parniku

Madrid, 4. dec. AS. V ladjedelnici v Santandru je bil španski parnik »Castillo Mareba«. Na parniku je nastala eksplozija in nato požar. Nesreče je kriva nepazljivost mornarjev, ki so vrgli ostanke cigarete preblizu petrolejskega skladišča. Trije mornarji so umrli zaradi opeklin. Požar so hitro omejili.

Franck pri Horthyju

Budimpešta, 4. dec. AS. Regent Horthy je sprejel guvernerja Poljske ministra Francka, ki je na obisku v Budimpešti.

Položaj v protektoratu

Berlin, 4. dec. AS. Z izjemo Prage in Brna je bilo ukinjeno obesno stanje v protektoratu.

Predvojaška vzgoja v Švici

Bern, 4. dec. AS. Švicarski zvezni svet je objavil dekret o predvojaški izobrazbi švicarske mladine. Vsa moška mladina, ki obiskuje šole, se bo morala podvreči predvojaški izobrazbi. Po končani šoli se bo telesna vzgoja nadaljevala, med 17. in 19. letom pa bodo mladeniči dobili pouk tudi o rabi puške. Vse športne in vzgojne mladeniške organizacije bodo od vojaških oblasti dobile navodila o potrebnih fizičnih vzgoji njim zaupane mladine.

Rok pariškemu prebivalstvu

Pariz, 4. dec. AS. V desetem okraju v Parizu je bil izvršen atentat na nemškega vojaškega zdravnika. Vojaški poveljnik v Parizu je obvestil prebivalstvo, da ima čas do 10. decembra, da se prigrasijo ali pa odkrijejo atentatorji, oziroma povzročitelji atentata. Določene so velike represalije, če zločinci ne bodo odkriti do določenega dne.

Smrtna obsodba v Skoplju

Skoplje, 4. dec. AS. Vojaško sodišče v Skoplju je obsodilo na smrt nekega turškega državljana, ker je zagrešil dejanja proti varnosti bolgarske države. Dva druga Turka sta bila zaradi sličnih dejanj obsojena na po devet let ječe.

Omejitve v Turčiji

Ankara, 4. dec. AS. Vlada je prepovedala uporabljati čisto belo moko za izdelavo sladkarij. Uvedli so mešano moko kot krušno moko za prebivalstvo. Samo vojaki bodo imeli bel kruh.

Gospodarstvo

»Emona«, d. d., kmetijski nepremičninski zavod v Ljubljani

Kot smo že poročali, je bila pretekli teden ustanovljena družba Emona kot delniška družba, kmetijski nepremičninski zavod s sedežem v Ljubljani.

Namen družbe je glasom uradne objave: družba ima kot glavni namen prevzemanje mestnih, kmečkih in gozdnih nepremičnin in sorodnih podjetij, ki so lastnina nemških državljanov in nemških tujerodcev, ki se selijo iz Ljubljanske pokrajine, in s tem združeno poslovanje, izkoriščanje, uživanje in preprodajo.

Družba bo lahko tudi prevzemala, tudi s soudeležbo, nepremična, kmečka, rudniška, industrijska in trgovska podjetja, ki so posredno ali neposredno združena z glavnim predmetom družbenega poslovanja, splošno s ciljem za čim večji gospodarski dvig Ljubljanske pokrajine.

Družbena pogodba je z dne 22. novembra, ustanovljena je bila družba 30. novembra, trajanje pa je do 31. decembra 1961.

Osnovna glavnica družbe je 30 milijonov lir. Predsednik družbe je Cav. di Gr. Croce ing. Eugenio Gualdi, Ljubljana, Ulica 3. maja št. 14.

Družba se pravoveljavno podpisuje tako, da pod pisano, tiskano ali s pečatom odtisnjeno besedilo firme pristavi zakoniti zastopniki družbe svoje ime.

Novi sezname oseb, ki so zaprosile za izselitev v Nemčijo. V »Službenem listu« z dne 3. decembra so objavljene 22.—26. sezname oseb, ki so zaprosile za preselitev v Nemčijo. Seznam št. 22 obsega 181 oseb iz občin Stari trg ob Kolpi, Stari Log itd., 23. seznam 132 oseb iz občin Koprivnik in Crmošnjice, 25. seznam 239 oseb iz občin Crmošnjice in Stari Log, 25. seznam šteje 264 oseb iz občin Koprivnik in Crmošnjice, dočim obsega 26. seznam 219 oseb iz občine Kočevska Reka. — V smislu navodil za izvedbo sporazuma o preselitvi morajo morebitni upniki navedenih oseb prijaviti v dveh tednih od dne te objave svoje terjatve iz katerega koli naslova Visokemu komisiariatu za Ljubljansko pokrajino — Pobetni urad za dolgove in terjatve v Ljubljani, Rimski trg, justična palača, soba št. 119.

Razvoj italijanskih delniških družb. Leta 1935. je bilo v Italiji 19.228 delniških družb, ki so imele glavnice okoli 40 milijard lir, do konca leta 1939. pa se je število družb povečalo na 20.809, glavnica pa je narasla nad 53 milijard lir. V zadnjem času se je število družb še povečalo in cenijo, da je trenutno v Italiji okoli 26.000 delniških družb, ki razpolagajo z glavnico nad 65 milijard lir. Če upoštevamo, da znaša sedanja tržna vrednost delniške glavnice trikratno višino vpisane glavnice, se lahko ceni vrednost delniške glavnice v Italiji na okoli 200 milijard lir.

Pojasnila glede prodaje oblačilnih predmetov. Korporativni odbor za razdelitev tekstilnih in oblačilnih predmetov v R'imu je v svoji okrožnici pojasnil, kako je postopati pri prodaji tkanin, ki imajo manj kot 100 cm. Navaja pa tudi naslednje zgledje: 1. za 3.40 m volnene tkanine do širine 100 cm, težke na meter do 200 gramov (8 točk na meter) je treba dati trikrat 8 točk, t. j. 24 metrov, za 0.40 metra pa 3 točke, skupaj torej 27 točk. 2. za 3.45 m iste vrste blaga 8 točk za vsak meter, torej 24 točk, na 0.45 cm pa odpadejo 4 točke, tako da je skupno dati 28 točk. 3. za 3.50 m iste tkanine 8 točk za vsak meter, torej 24 točk in 4 točke za pol metra, skupno torej 24 točk. 4. za 0.40 m muselina je treba dati 2 točki za meter, torej za 0.40 m eno točko. 5. za 3.70 m muselina je treba dati za vsak meter po 2 točki, torej 6 točk, za 0.70 m pa 1 točko, skupno torej 7 točk. 6. za 3.80 m istega muselina: po 2 točki za vsak meter, torej 6 točk, za 0.80 m pa zopet 2 točki, skupno torej 8 točk. — Otroški čevlji. Korporativni odbor je nadalje izdal okrožnico, da je treba za otroške čevlje do 1 leta starosti smatrati one, ki merijo do največ 13 cm, torej do št. 20 vključno.

Prvi petek je danes!

Zažostimo vsi Srcu Jezusovemu! — Naj bo današnji dan slovesen vstop vsega naroda v velike pobožnosti devetih prvih petkov, po katerih naj nam božje Srce podeli svoje velike milosti!

Zdravo seme — pogoj dobrega pridelka

V sredo zvečer je pridelila Sadjarska in vrtnarska podružnica važno predavanje o izbiri semen in njih pripravi za saditev v zgodnji pomladi. Predaval je strokovnjak, ravnatelj mestnih nasadov g. Lap.

Prihodnji pomlad bomo še v večji meri kakor doslej navezani na zelenjavo, saj so vse druge življenjske potrebščine odmerjene po strogih in pravičnih načelih. Zato bo povpraševanje po zelenjavi mnogo večje. S tem morajo računati zelenjadarji sami, pa tudi vsi tisti, ki imajo na svojem vrtiču kakšno koli gredico, ki jo lahko obdelajo. Kakovost in količina pridelka v veliki meri zavisi tudi od dobrega semena. Odbrano in na kaljivost preizkušeno seme da neprimerno večji pridelek, kakor povprečno nečiščeno seme. V sedanjih zimskih mesecih, ko so večeri dolgi, lahko s pridom izkoristimo čas za to, da preberemo semena in jih tudi preizkusimo, če so dovolj kaljiva. Tako že v naprej vzemo, ali se jih izplača saditi. Če se lotimo tega dela po načrtu, lahko do spomladi pripravimo vse potrebno, da bomo zasadili in posejali ob pravem času kar najboljša semena.

Kalilni preizkus

Vsaka vrsta semena mora biti v posebnem zavojčku skrbno odbrana. Zavojček naj bo označen z letnico, ki pove, kdaj je bilo seme odbrano. Od starosti semen odvisi v precejšnji meri tudi kaljivost! Pod letnico moramo na zavojčku še zapisati, kakšna vrsta semena je v zavojču. Če imamo tako izbrana semena, jih lahko zberemo kar v poseben seznam, ki nam omogoča, da ne premešamo vse zaloge semen vedno znova, kadar iščemo neko vrsto. Kalilni preizkus, ki se vsekarer splača vsaj za nekatera občutljiva semena, napravimo takole: Na krožnik, ki ima na dnu pivnik, damo 50 ali več semen. Pivnik napojimo z vodo in krožnik pokrijemo z drugim krožnikom ter nato vse skupaj postavimo na bolj toplem prostoru. Že čez nekaj dni vidimo, kako so semena vzkli. Če je razmerje vzkljenih semen proti jalovim veliko, potem je boljše, da si za saditev izberemo drugo seme.

Razkuževanje semen

Ljubljanski trgovci s semeni so letos bolj slabo založeni. Nekateri trgi, ki so svoj čas zalagali ljubljano s semeni, so odpadli. Zato si bomo morali pomagati z domačimi semeni. Visoki Komisarji bo storil vse, da bomo dobili, kolikor mogoče dobrih semen, ki so tako osnovne važnosti za poljedelsko produkcijo. Marsikje bomo ostali seveda pri domačem semenu, ki po kakovosti zaostaja za

uvoženim. V tem primeru to dobro, če bomo seme temeljito razkužili. To lahko storimo z vsakim semenom, za katerega nismo trdno prepričani, da je popolnoma zdravo. Seme razkužujemo s ceteranom in v usplunom. Pri izbiri semen moramo tudi upoštevati, da ni vsako sem za vsako zemljo. Upoštevati moramo zlasti razliko med barjansko zemljo in drugimi predeli ljubljanske okolice.

Katere vrste so priporočljive za setev?

Zelje. Pri tej važni zelenjavi bomo ostali kar pri domačem izvrstnem kašelskem zelju. Na Barju pa bomo sadili varaždinsko zelje, ki se na taki zemlji dobro obnese. Tudi zgodnja orjaška sorta se bo obnesla.

Ohrovt. Prejšnje čase je bil pri nas zelo razširjen zgodnji uhlniski ohrovt, ki pri nas dobro rodi. Dalje sta priljubljena pri nas »prvi sel« in »železna glava«.

Kolerabice. Za naše razmere najugodnejša je dvorska kolerabica, dalje praška in dunajska bela. Pri nas se je zelo obnesla tudi špehovka. Koristna je podzemeljska kolerabica, za krmo prašičkom,

Sport

Bloško smučanje pred sto leti

Prva smuča reportaža Podgrivarskega v »Kmetijskih novicah«

Minuli so dnevi novembrske megle in deževja. Postalo je mrzlo in suho, narava se je odela s tanko plastjo ivja. Ljudje so postali zopet vedrejši, radi se pogovarjajo o bližajoči se zimski sezoni, ko bodo zahajali na ljubljanska drsališča ali pa bodo pripeli smuča na noge in krenili na prijazne hribe naše okolice, da se v zimski pokrajini sprostito od vsakdanjih skrbi in težav. V dnevi pred božičem urejujejo smučarji svojo smučsko opremo, posebno navdušeni pa tudi radi sežejo po domači smučski literaturi, da se pred prvimi pršičem živijo spet v tajne smučske tehniko.

Zdi se nam, da bo prav, če posvetimo letos, ko je manj športnih dogodkov, tudi malo več prostora v našem listu slovenski smučski zgodovini. Žal je še malo raziskana. Razen Herberštajnovih in Valvasorjevih zapiskov, v katerih so ohranjena poročila o slovenskem smučanju, ki dokazujejo, da so naši predniki smučali že stoletja pred drugimi srednjeevropskimi narodi, nam zgodovinarji še niso odkrili kaj več o ljudski uporabi bloških »plohov«. Prvi, ki je zbral več dragocenega gradiva o razvoju slovenskega smučarstva, je bil Pavel Kveder, ki je kot slušatelj belgrijske šole za telesno vzgojo napisal 27 strani obsegaajoče diplomsko delo »Zgodovina našega smučanja«. Kveder je temeljito obdelal razvoj smučarstva v povojnih letih, naše staro smučarstvo pa je še vedno neraziskano. Jasno sliko o najstarejšem športu Slovencev bomo dobili šele takrat, ko se bodo našli ljudje, ki bodo proučili stare kronike in druge zgodovinske zapiske tudi s športnega stališča.

Cisto brez dvoma je, da so smučali naši predniki že davno pred Valvasorjem (1641 do 1693) in da so uporabljali svoje smuči vse do časa, ko je prišlo do organiziranega športnega pokreta. Zanimive podatke o slovenskem smučanju pred sto leti hranijo »Kmetijske in rokodelske novice«, v katerih je leta 1845. pisal neki Podgrivarski o hudi zimni na Blokah. V dveh dopisih, ki sta izšla v 16. in 17. številki »Bleiwesovih novic«, je opisal Podgrivarski obliko starih ljubljanskih smuč, omenil je tudi izdelavo in uporabo. Že takrat so znali smučati pri ognju ukriviti, za vez med stopalom in smučmi pa so uporabljali navadne jermene. Namesto cinkove ali gumijaste plošče so pritrdili na bukove deske klobučevino, da so bili čevlji na lesu stabilnejši. V rokah so držali daljšo palico ali kolec, izurjenjši pa so smučali tudi prostih rok. Smučki niso uporabljali le moški, pač pa tudi ženske. Kakor znano naši predniki niso smučali le za zabavo, pač pa za potrebo, da so se lažje kretali, ko je zapadel globok sneg. Zabavo na smučeh so pridobili le enkrat v letu, in sicer na pustni tork. Takrat so se izkazovali najizurjenjši smučarji, ki so se spuščali tudi v parih, vsi pa so se smejali tistim, ki so za šalo ali pa po nerodnosti padali.

Kislo zelje in njegove snovi

Ze dolgo slovi kislo zelje, ki ga prodajajo ljubljanski zeljarji. Ta sloves ni omejen samo na bližnje kraje, ampak je razširjen tudi daleč širom sveta. V današnjih časih je postalo kislo zelje glavna hrana in bo zanimalo naše bralce, če kratko opišemo procese, ki se razvijajo pri pripravljanju kislega zelja.

Zelnate glave je treba najprej pustiti, da se ocedi odvisna vlaga. Nato se glave otrebijo vrhnjih zelenih listov in storžev, nato pa jih s stroji zrežejo. V velikih obratih opravijo to stroji na električen pogon, v manjših domačih gospodinjstvih pa ga zrežemo na ročnem strgalniku, ki ima nabrušene kline. Potem se da zelje v visoke lesene kadi, nasoli, premeša in dobro stlači. Veliki obrati imajo dandanes že posebne betonske kadi, v katerih se kisa naenkrat vagon zelja. Vsako plast zelja je treba dobro stlačiti, da ni lukenj, v katerih bi zaostal zrak. Ko je vsa kad natlačena z zeljem, ga pokrijejo s pokrovom in obteže s čistim kamenjem ali pritisejo s posebnim vijakom. Čeprav nismo dolivali med delom nobene tekočine, se kmalu pojavi zelnica, ki jo izločijo zeljeve stanice.

Sedaj nastanejo kiselni pojavi, ki jih opazimo po plinastih mehurčkih, ki se dvigajo iz tekočine. Predvsem je to ogljikov dvokis, uhajata pa v malih množinah tudi vodik in metan. Prvo kipeenje traja le par dni. Temu kipeenju sledi glavno kipeenje, ki je predvsem kipeenje mlečne kisline, ki se mu običajno pridruži še bolj ali manj izrazito alkoholno vrenje. Oba produkta teh kipeenj, mlečna kislina in alkohol podelita kislemu zelju

relativno dolgo obstojnost, če skrbimo za to, da zrak nima dostopa v notranjost zelja.

V zelju zaostanejo klice mikrobov, ki so bili na zelnatih glavah na vrtu. Te klice se pri kisanju ne morejo razvijati zaradi nasprotnega delovanja mlečne kisline. Glavno kipeenje prežive le najbolj odporne vrste mikrobov, predvsem pa njihove spore.

Soljenje zelja ima ta namen, da zavira izstop soka iz zeljevih stanic. Isto bi dosegli z delnim uničenjem stanic, če bi segreli zelje na 50° C ali če bi ga pustili zmraziti. Ko prekrije zelnica vso površino, zapre s tem dostop zraka, kar je važno za ugoden potek glavnega kipeenja. Običajno je to kipeenje končano v treh do štirih tednih. Poleg mlečne kisline in alkohola nastane v kislem zelju še cela vrsta hlapnih in nehlapnih organskih kislin, katerih množina pa je zelo spremenljiva.

Po daljšem ali krajšem času nastopi v kislem zelju še pozno kipeenje, ki ga povzročijo oživi mikroorganizmi. Zaradi njihovega delovanja se zmanjša količina kisline in lahko postane v izjemnih primerih cela snov lužnata. Sedaj se razkrajajo še pektinske in celulozne snovi in beljakovine.

Količina kisline je pri dobrem prodajnem blagu zelo različna in se giblje od 0,2 do 1% mlečne kisline. Običajno ima kislo zelje okoli 91% vode, 0,3% masti. Telo pa resorbira 0,97% dušikovih spojin, 0,2% masti in 3,81% ogljikovih hidratov. 1 kg kislega zelja podeli telesu 274 kalorij.

Pri kisanju poletnih vrst zelja dobimo 40% kislega zelja; ta odstotek pa raste in dosežemo pri zimskih vrstah do 60% kislega zelja.

zajčkom in tudi kokošim pa je najbolj primerna Hoffmannova kolerabica, ki jo pa sadimo le, če imamo dosti prostora.

Rdeča pesa. Je najbolj koristna izmed rastlin. V solatah ne potrebuje mnogo olja, veliko redilnih snovi ima in precej sladkorja. Najboljša je bila egiptovska rdeča, vendar je je zmanjkalo. Pri nas je še več vrst, ki pa so brez pravih imen.

Solate. Za zgodnjo pomlad prideta v poštev motovilec in berivka. Od domačih vrst je najbolj uporabna kraljica majnika, ljubljanska maslenka in ljubljanska ledenka. Tudi parizarica je cenjena. Med radiči bomo vzeli goriskega in treviškega.

Paradižniki. Pri nas gojimo okrog 20 vrst paradižnikov. Najbolj se izplača saditi vrsto resiste. Sadeži so sicer bolj majhni, toda odporni. Na prodaj bo cela vrsta semen, toda za naše kraje pridejo v poštev le domače vrste. Pri semenih je treba paziti, da jih vsaj vsak teden enkrat poškrpimo z razkužilom, sicer se jih prime peronospora.

Fižol in grah bosta najvažnejši hranili prihodnjega leta. Zato bo treba saditi bolj grobe vrste, samo da bomo dobili obilen sad. Najbolj primeren bo torej Sax in pa prekrlar sivi dan. Imperator je sicer zelo velik, vendar slabo obrodi. Tudi rumenkaste vrste bolj slabo obrode. Mnogo boljše bo laški ali turški rdeči fižol. Pri njem moramo le paziti, da ga pravočasno okopljemo. Med vrstami graha bomo sadili orjaški delikates in pa manjši de grace. Dobre vrste so tudi telefon, ekspres, ameriški čudež in pa senator.

Tudi čebula in česen sta pomembna. Letos je židovska čebula odpovedala. Prav tako je slabo obrodi pomladanski česen. Pri kumarah ostani mo pri domačih vrstah. Zaradi buč nam ne bo treba biti v skrbeh. Pri karlijolah pa se kar zadovoljimo z uvoženimi, doma vsajene slabo obrode in pozno. Korenje je važno zato, ker je redilno in ima do 20 odstotkov sladkorja.

Najvažnejša živila bodo seveda ostala krompir, fižol in grah, in ta naj imajo pri vseh obdelovalcih največ prednosti. Ta nauk so si vzeli vsi k srcu in s hvaležnim odobravanjem nagradili predavatelja.

Kristusova zgodovina

Giovanni Papini

5. Herod Veliki

Herod je bil pošast: ena izmed najverjolonejših pošast, ki so prišle iz suhih vzhodnih puščav, ki so sicer rodile več kot eno že za pogled strašno pošast.

Ni bil Jud, ne Grk, ne Rimljan. Bil je Idumejec: barbar, ki se je kleče plazil pred Rimom in po opije posnemal Grke, da bi si tem bolj zagotovil oblast nad Judi. Sin izdajalca je ne postavov prilastil kraljestvo svojih gospodarjev, poslednjih nesrečnih Hasmonejcev. Da opraviči svoje izdajstvo, se je poročil z njihovo nečakinjo Marijamo, ki jo je pozneje zaradi krivične sumnje umoril. To ni bil njegov prvi zločin. Poprej je dal izdajalsko zadošiti svaka Aristobula, na smrt je obsodil drugega svaka Jožefa in Irkana Drugega, zadnjega vladarja premagane dinastije. Nezadovoljen z umorom Marijame je dal usmrtiti tudi njeno mater Aleksandro in celo Babine sinove samo zato, ker so bili oddaljeni sorodniki Hasmonejcev. Istočasno je za zabavo dal žive sežgati Juda iz Sarifeja in Matijo iz Margolata ob enem z drugimi poglavarji farizejev. Kasneje se je zbal, da bi sinovi, katere je imel z Marijamo, ne maščevali matere; dal jih je zadaviti; pred smrtjo je naročil, da so ubili tudi tretjega sina Arhelaja. Pohoten, sumljiv, neumljen, lakomen zlata in slave ni imel nikoli miru, ne doma, ne v Judeji, ne v samem sebi. Da se pozabijo njegovi umori, je daroval rimskemu narodu 300 talentov, da jih potroši za svečanosti. Ponizal se je pred Avgustom, da bi ga pridobil za svoje nesramnosti, in pred smrtjo mu je zapustil deset milijonov drahem in povrh zlato ladjo in drugo srebrno za Livijo.

Ta ponarejeni vojak, ta malo izobraženi Arabec, se je hotel sprijazniti z Grki in jih pridobiti. Posrečilo se mu je podkupiti izprijene Sokratove potomce. Res so sklenili, da mu postavijo spomenik, toda Judje so ga sovražili do smrti. Zaman je ponovno sezidal Samarijo in prenovil Jeruzalemski tempelj; zanje je bil vedno pogan in uzurpator.

Tresel se je kot starajoči se zločinci in novi vladarji in drhtel pred vsakim šumenjem lista in pred vsako kretajo sence. Praznovren kot vsi orientarci, lahkoveren za slutnje in prerokovanja je mogel verjeti Trem, ki so prišli vodeni od zvezde iz globoke Kaldeje v deželo, katero je z goljufijo ukradel. Vsak, tudi fantastični pretendent, ga je zamogel spraviti v strah. Ko je od modrih zvedel, da je bil rojen judovski kralj, je vzdrhtelo njegovo nemirno barbarsko srce. Ko je videl, da se astrologi ne vračajo, da bi mu povedali za kraj, kjer se pojavil novi Davidov potomec, je ukazal pomoriti vse bethelemске otroke dečke. Jožef Flavij je zamolčal to zadnje kraljevo dejanje; mar ni bil sposoben oni, ki je dal pomoriti svoje lastne sinove, uničiti otroke, ki niso bili njegov zarod?

Dalje

Športne zveze in društva, ki bi pri svojih prireditvah potrebovale časomerilce, morajo vsaj deset dni pred prireditvijo vložiti prošnjo pri Zboru časomerilcev v Ljubljani z navedbo števila časomerilcev, ki jim je potrebno. Športna društva, ki bodo rabila te časomerilce za krajevne prireditve, bodo morala plačati Zboru časomerilcev L 10 za vsakega časomerilca. Casomerilec, ki bi moral potovati iz kraja samega, pa bodo morala plačati po 15 L in stroške za vožnjo in prehrano. Casomerilec ne smejo v nobenem primeru urediti računa s športnim društvom samim, temveč gre vse to potom Zbora.

Uradni časomerilci bodo izvrševali svojo službo pri mednarodnih prireditvah ter pri večjih športnih tekmah, ki bi utegnile glede na rezultate imeti meddržavni ali državni pomen. Športna društva se bodo lahko posluževala lastnih časomerilcev in bodo morala imena istih prijaviti Zboru. V tem primeru ne bo treba plačati nobene takse.

Med tekmovanji je prepovedano dajati kakršne koli rezultate drugim osebam razen tekmovalcem. Uradni komisarji in sodniku-predsedniku. Casomerilec je prepovedano, dajati pojasnila ali kritike o športnih tekmovanjih.

Casomerilci, ki bi se vpisali v Zbor, morajo poslati svoje prijave, njihovo športno delovanje, naslov, dalje, če imajo kronometre, kakšne, s premikajočim se kazalcem na 1/10 ali na 1/5 sekunde.

Prijave se bodo vpisale na posebne pole, ki bodo razposlane interesentom, katerim bodo s to polno poslana tudi ostala navodila.

Drasališče SK Ilirije odprto

Priprave za ureditev drasališča SK Ilirije so končane in bo drasališče danes ali jutri odprto. Permanentne vstopnice za letošnje drsalno sezono so na razpolago pri blagajni drasališča vsak dan od 15—17 in stanejo za mladino do 14. leta 50, za člane in dijake 50, za ostale pa 80 lir. Spremljevalci, ki bi želeli nadzorovati otroke pri drsanju si bodo morali nabaviti stalno vstopnico, ki stane 10 lir in upravičuje do vstopa v oblačilnico. Stalne vstopnice bodo veljale za 30 drsalnih dni, razen nedelje in praznikov. Prijatelje drsalnega športa opozarjamo, da so permanentne vstopnice primerno Miklavževo darilo za športnike.

Člani Ilirije so že začeli s drsalnim treninjom. Zanje so uredili manjši prostor, na katerem so izvedli že pred dnevi svoj prvi start v letošnjo sezono.

Šport v kratkem

Telovadne tekme v Brnu. Preteklo nedeljo so priredili v Brnu medmestni dvoboj med najboljšimi telovadci Dunaja in Brna. V napeti tekmi se je izkazalo, da je brnska vrsta boljša. Zmagala je s 345,7 točkami, medtem ko so dosegli Dunajčani le 339,1 točke. Najboljši med posamezniki je bil Georg Klinger (Brno).

Seidler razočaran. V berlinski športni palači so imeli v nedeljo velik dvoboj borcev s pestjo. Med napetimi vrvmi sta se srečala dva nemška boksarja prvaka, mlajši Seidler in starejši ter rutiniranejši Neusel. Borba je bila v začetku živahna, kmalu pa je prišla do veljavne rutine Neusela, ki je svojega nasprotnika tako zdelal, da se je v odmoru po 8. kolu podal.

Slovaška enajstotica se bo borila v nedeljo 7. decembra proti nemški nogometni reprezentanci. Zdi se pa, da Slovaki niso v najboljši formi. Treninjsko-tekmo, ki so jo priredili proti domačemu kombiniranemu mestu, je v nedeljo reprezentanca izgubila. Presenetljivo pa je, da je prisostvovalo 20.000 gledalcev.

Miklavž je dobre volje ker poceni kupuje najlepša darila v LIUDSKI KNJIGARNI Pred Škofljo 5. Za Urško in Tevška, ki pridno študirata je naročil: Pirnat: Kresna noč na Kukovi gori. Povest z Gorjancev. Vez. L 15 20 Severjeva: Pravljice. Vez. L 15 20. Kunčič: Tiaček in Tonček. Vez. L 28 50. Kistner: Emil in detektivi. Vez. L 13 70. Kästner: Pikieta in Tonček. Vez. L 13 70. Karaljičev: Pri ognjišču. Vez. L 13 30. Hamsun: Otroci s Dolgega brega. Vez. L 17 10. Svenson: Nonni. Vez. L 20 90. Svenson: Mesto ob morju. Vez. L 20 90. Svenson: Prigode Nonija. Vez. L 15 20. Weiser: Najmitajši poročevalci. Vez. L 17 10. Mukeržič: Mlaccost v dtungli. Vez. L 15 20. Vse knjige so opremljene s šte. vlnimi slikami.

Drobne novice

Koledar

Petek, 5. decembra: Saba, opatica; Krispina, mučenica. — Prvi petek.
Sobota, 6. decembra: Nikolaj, škof; Leoncija, mučenica; Pashazij, mučenec; Dativa, mučenica.

Novi grobovi

† Minka Miklavčič. Sv. Križ pri Litiji: Dne 2. novembra je umrla gđ. Minka Miklavčič iz znane Hlemštinove hiše. Učakala je visoko starost 80 let. Bila je mnogo let gospodinja pri svojem bratu Karlu, župniku v Istri. Naj počiva v Bogu, blaga gospodična! Njeni sestri gđ. Zalki pa naše iskreno sožalje!
† Elza Pavlič, visokošolka, je izdihnila svojo dušo 3. t. m. v Novem mestu. Pogreb bo v petek ob 4 popoldne na smihelsko pokopališče. Naj ji sveti večna luč! Zalujočim staršem naše sožalje!
† Alojzij Trtnik je umrl v Sostrem pri Ljubljani. Mir in pokoj njegovi duši, svojcem naše sožalje.

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAF
Predstave ob 16 in 18.15, ob nedeljah in praznikih pa ob 10.30, 14.30, 16.30 in 18.30

Dvojni spored napetih pustolovščin z divjega zapada

Zakon neustrašivih in Jekleni vitez
KINO SLOGA - TEL. 27-30

Velefilm o burnem življenju in ljubezni slavnega a ne-rečnega slikarja

Caravaggio (Vražji slikar)
Amedeo Nazzari - Clara Calamai Beatrice Mancini itd.

KINO MATICA - TEL. 22-41

Krvava roža
Najnovjši velefilm slovite Viviane Romance Georges Flamant, Paul Amiot, C. Apoloni

KINO UNION - TEL. 22-21

Flm v neustrašivi borbi za svobodo in pravico

Kapitan Furla
Mec. Lag'en, Brian Aferne

Flm nepozabne lepote in opojne glasbe

Za srcem
Marion Talley, Michael Berlett

Danes ob 18. uri

KINO KODELJEVO - tel. 41-04

— Pohitite! Za »Slovenčev koledar« moremo sprejeti le še nekaj naročil po 20 lir. Po 9 lir oziroma 11 lir naročil ne moremo več sprejeti. Časa za naročilo in predplačilo je bilo dovolj in onim, ki si ga niso pravočasno naročili, žal ne moremo pomagati, ako ga ne bodo dobili za želeno ugodnostno ceno ali ako ga sploh ne bodo dobili, ker smo zaradi dragega materiala tiskali le naročeno število koledarjev. Koledar bo izšel še ta teden. Knjiga je izredno posrečene vsebine, bogato ilustrirana ter obsega 228 strani velikega formata, skoraj pol strani »Slovenca«. — Še nekaj naročil po 20 lir lahko sprejmemo, zato pohitite, da ne boste brez »Slovenčevega koledarja«.

— Za knjižnico bolnikom na kirurški kliniki v Ljubljani so številne ljubljanske knjigarnice in tudi zasebniki darovali lepo število knjig in časopisov. Svojo pozornost so tej važni kulturni ustanovi zdalej izkazali: Akademski založba, Bibliofilska založba (g. akad. elikar Miha Maleš) Pod Turnom 5, Družinski tehnik, finančni svetnik g. Gabrijelečič Niko, Kleinmayer & Bamberg, »Hram«, (lastnik g. Janežič Anton), kulturni oddelček mestne občine ljubljanske, Ljudska knjigarna, Mladinska založba, Modra ptica, Mohorjeva knjigarna, pisatelj in novinar g. Mrzel Ludvik, uprava »Našega roda«, Nova založba, Salezijanski zavod (Uprava »Knjižice«), Slovenska matica, L. Schwentner, Tiskovna zadruga, turistični odbor mestne občine ljubljanske, direktor pošte g. dr. Tavzes Janko, knjigarnar Turk Anton, nasledniki, Učiteljska knjigarna (Mladinska matica), uprava »Vrtica«, uprava »Zena in dom«, »Življenje in svet«. Vsem plemenitim darovalcem se v imenu bolnikov prav lepo zahvaljuje predstojništvo kirurške klinike v Ljubljani.

— Razstava Debenjak-Jakac-Mihelič bo odprta v nedeljo 7. t. m. v Jakopičevem paviljonu in sicer do 9 popoldne dalje. Ob 11 pa bo posebno predstavo ob delih teh, že priznanih umetnikov. Vsi trije razstavljalci razstavljajo samo nova dela, med njimi Debenjak in Jakac večje zbirke grafik, Mihelič pa več narodopisnih studij. Razstava, ki bo odprta do 24. t. m., bo gotovo privabila mnogo umetnosti naklonjenega občinstva. Ker prireditelji ne bodo pošiljali osebnih vabil, naj ta objava velja za iskreno vabilo k obisku.

— Namesto venca na grob in v počastitev spomina umrlega gostilničarja in tovarnarja Andreja Podboja v Ribnici je poklonil g. Hočevar Franc, bivši gostilničar »Pri Figovcu« v Ljubljani, socialni sekciji Rdečega križa v Ljubljani 500 lir. Iskrena hvala!

— Za Miklavža! Prinece otroku ali prijatelju smeha! Kupi knjigi »Pod drobnogledom« in »Zbiralna leča«!

Ribniško občinsko gospodarstvo

Ribnica, 4. decembra.

Oni teden je bila v občinskem uradu seja sosveta občine Ribnica. Sosvet je pod predstvom občinskega komisarja g. Rudeža obravnaval preračun za prihodnje leto. Preračun predvideva 285.210 lir izdatkov in prav toliko dohodkov. Posebno je razveseljivo da je v novem preračunu predvideno znižanje občinskih doklad za 40% ter da je sosvet posvetil pozornost socialnemu skrbstvu in javnim občinskim delom.

Osebnih izdatki so 73.720 lir ter so nekoliko višji kakor v lanskem preračunu, to pa zaradi povišanja plač občinskim uslužbenecem za okrog 30%. Za materialne izdatke 22.832 lir, za osebno in imovinsko varnost 9159 lir, za vzdrževanje šole v Ribnici 19.300 lir, na Velikih Poljanah 3800 lir, kot prispevek meščanski šoli 25.371 lir, za Rdeči križ 2.500 lir. Za gradbeno stroko je za vzdrževanje, gradnje in popravila občinskih cest 25.000 lir, vzdrževanje občinskih zgradb 5000 lir, za čiščenje potokov, vodnjakov 10.000 lir, za vodovod 15.000 lir, dalje primeren prispevek za dograditev šole na Sušju. Prispevek občinskemu kmetijskemu

skladu je 2220 lir, za nabavo plemenske živine 3000 lir. Za socialno skrbstvo je 25.980 lir, med temi za vzdrževanje Zdravstvenega doma 5700 lir. Zdravstveni dom je že ustanovljen in bo v kratkem začel poslovati v posojilnični hiši. Prispevek ubožnemu skladu za podpiranje revežev znaša 13 tisoč 880 lir, za zaščito mladine in otrok 2000 lir, kot podpora brezposelnim 1000 lir, za božičnico revnim otrokom pa 2000 lir. Prispevek obrtnim nadaljevalnim šolam znaša 450 lir, za občinsko gospodarstvo in podjetja — vzdrževanje pokopališča, tehnične, kopališča, sejnišča, podpora župnijski cerkvi — je 10.200 lir, za rezervni kredit je vsota 11.914 lir. Skupni materialni izdatki so 211.490 lir, osebni 73.720 lir, izdatki skupaj 285 tiso 210 lir. Preračun za 9 zadnjih mesecev tekočega leta je znašal 198.474 lir.

V dohodkih je 86.960 lir občinskih doklad, 192.484 lir občinskih trošarin od alkoholnih pijač, lovnina 1620 lir, ribolov 198, od občinske tehnične 1200 lir, odkupnina ljudskega dela 500 lir in drugi manjši občinski dohodki.

Preračun občinskega veterinarskega sklada za prihodnje leto ima 4324 lir dohodkov in prav toliko izdatkov, preračun občinskega ubožnega sklada pa 14710 lir dohodkov in izdatkov.

Gospodarski odbor podobčne trga Ribnice vodi poseben preračun, ki znaša 26.710 dohodkov in prav toliko izdatkov. Za vzdrževanje trških cest, mostov in hodnikov je 26.250 lir za razsvetljavo cest in ulic 5620 lir. Večji izdatki naj bi se krili s 30% trško podobčinsko doklado na vse državne neposredne davke, ki znašajo 142.000 lir. Ta doklada bi znašala okoli 31.950 lir.

Ljubljana

1 Mesečna rekolekcija ljubljanskih gg. duhovnikov bo v Domu duhovnih vaj na prvi petek, 5. decembra. Začetek ob 5 popoldne. Zbirališče v hišni kapelici. Vsi ljubljanski gg. duhovniki vlnjudno vabljeni. — Vodstvo.

1 Hud karambol na Zaloški cesti. V četrtek dopoldne je Ljubljana bila vsa zavita v gosto meglo, ki je zakrivila tudi hudo prometno nesrečo na Zaloški cesti. Od Sela gor proti mestu je vozil tovorni avto veške papirnice, ki pa se je malo pred šolo moral izogniti nekemu drugemu vozilu. Pri tem je zavil na desno na tir električne železnice, kar bi ne bilo nič hudega, ko ne bi bil iz megle tisti hip privozil tramvajski voz. Obe vozili, avto in tramvaj, sta se zdaj dobesedno zarili drugo v drugo. Kabina tramvajskega voza je na desni strani vsa razdejana, prav tako in še mnogo bolj pa soferjeva kabina na avtu, katerega je tramvaj nekaj metrov vrzel nazaj. Sreča je še bila, da je takrat tramvaj vozil že bolj počasi, ker se je bližala postaja. Sofer in tramvajski voznik sta bila nekoliko poškodovana. Komisija, ki je prišla na kraj nesreče, je ugotovila dejanski stan. Tramvajski voz dolgo ne bo za rabo, kar je toliko bolj neprijetno, ker se zdaj manjka tramvajskih voz, kar bridko občutijo vsi, ki se morajo voziti s tramvajem št. 2. Pri nesreči so se seveda zdrobile šipe na tovornem avtomobilu in v tramvaju. V avtomobilu se je ob razbitih šipah porezal po glavi 46letni delavec veške papirnice Andrej Hujan iz Zgornjega Kašlja. Voznik tramvajskega voza 31letni Franc Peršelj je bil prav tako hudo porezan. Po licu se je porezala tudi 14letna potnica Marija Spoljar, hči soboslikarja. — Vsi se zdravijo v bolnišnici.

1 Cenjenemu občinstvu naznanjam, da prodajam od sobote 6. decembra zopet v svoji mesnici v Bohoričevi ulici 11 in na stojnici v Šolskem drevorju. Sprejemam tudi nove stranke. Ivo Zan.

1 Za mestne reveže je podaril lekarnar g. O. Bakarčič s Sv. Jakoba trga 250 lir v počaščenje svojega pokojnega prijatelja g. Viktorja Medena. Mestno poglavarstvo izreka darovalcu najtoplejšo zahvalo tudi v imenu podpiranih. Počastite rajne z dobrimi deli!

Darujte svojim dragim, če so blizu ali daleč, knjige „Slovenčeve knjižnice“! Vsaka knjiga le 5 lir.

1 Drsališče SK Ilirije je pripravljeno za novo sezono in bo te dni odprto. Uprava drsališča že izdaja sezonske vstupnice, ki so tudi zaželeno Miklavževo darilo, od 15 do 17 pri blagajni. Veljavnost je omejena na največ 30 zaporednih drsalnih dni nevljučno nedelje in praznike. Cene so: za mladino do 14 let 30 lir, za člane kluba in dijake 50 lir za odrasle 80 lir, za vstop v garderobo za spremljevalce 10 lir.

Rokodelski oder ponovi v nedeljo, 7. t. m. ob 5 popoldne priljubljeno Nicodemijevo komedijo »Postržek« (Scampolo).

1 Miklavžev nastop v meščanski šoli na Viču za mladino se vrši danes v petek ob 17. Zelnje in darila ee sprejemajo od 13 dalje istotam. - SK Vič.

1 Prihod Sv. Miklavža v Trnovski prosvetni dom, Karunova ulica 14, ki je bil napovedan za petek, dne 5. decembra t. l., je odpovedan.

1 Akademski dom na Kodeljevem bo obiskal Miklavž s svojim spremstvom v petek ob 6 zv.

1 Na Miklavževem sejmu si izberite za darove tudi lepe rakovničke »Knjižnice«. — Samo 50 cent!

Najlepše darilo

ki ga morete dati za Miklavža, za Božič ali Novo leto svojim bližnjim in daljnim prijateljem je

„SLOVENEČEV KOLEDAR“!

1 Danes ob 5 bo »Miklavžev večer« v Rokodelskem domu. Mameice in očke opozarjamo na ljubko Miklavževo igrico, ki so jo pripravili za njihove malčke. Darila se sprejemajo danes od 9 dalje, pa do Miklavževega obdarovanja, v društveni pisarni, Petrarkova 12-I, kjer bo tudi predprodaja. Oskrbite si vstupnice v predprodaji!

1 V Trnovski prosvetni dom v Karunovi ulici 14 pride v petek, 5. decembra, sv. Miklavž, ki bo obdaril ob pol 5 popoldne najmlajše in mladino do 14. leta starosti, ob pol 7 zvečer pa drugo mladino in odrasle. Naročila in darila se sprejemajo v petek 5. decembra v društvenem domu od 8 zjutraj dalje.

Diffida Svarilo

Istituto „EMONA“ S. A. - Istituto Agricolo Immobiliare di Lubiana, che ha comperato tutte le proprietà agricole e forestali degli allogeni tedeschi emigranti da questa Provincia, compreso il bestiame, le macchine e i prodotti del fondo, (legna da ardere, fieno, granturco, patate, ecc.) diffida chiunque dall'acquistare detto bestiame e prodotti presso gli allogeni emigranti, che hanno assunto impegno di no venderli direttamente.

Per eventuali acquisti, rivolgersi invece all'Istituto „EMONA“ in Kocevje.

Družba „EMONA“ S. A. - Istituto Agrico Immobiliare in Ljubljani, ki je kupila od nemških izseljencev ljubljanske pokrajine vso poljsko in gozčno lastnino, vključno z v. n. o. poljedelske stroje in pridelke. (drva za kuravo, seno, koruzo, krompir itd.) svari vsakogar pred nakupom omenjene živine in pridelkov od izseljencev, ker so se isti obvezali, da ne bodo neposredno sami prodajali.

Za morebitne nakupe se je obrniti na družbo „EMONA“ S. A. v Kočevju.

1 Po korenje naj pridejo vsi oni, ki so ga naročili pri društvu »Mali gospodar« ali pa pri »Zegoze«, v četrtek, 4. t. m. in petek 5. t. m. S seboj naj prinesejo vreče in potrdilo o vplačilu. Korenje se bo delilo na prostoru Nabavljalna zadruga železničarjev v Šiški.

1 Maša zadržnica za pokojno Vero Kovačič bo danes zjutraj ob pol 8 pri oltarju Marije Pomagaj v frančiškanski cerkvi. Vabimo vse članstvo frančiškanske prosvete, da se maše v čim večjem številu udeleži.

1 Opereta »Pevka s planin« je ljubeznica zgodba dveh dečkov, ki s petjem, zajčkom in prodajo srček za loterijo skušata preživljati sebe in svojo revno mater. Poleg pevčkov nastopajo še knez Mirogojski z oškrbnikom Radovanom, župan Veheban, kaprol Grog, strazarji, otroci in vaščani, nad 60 oseb. Pevskih točk je 17. Odlikuje jih izredna melodioznost. Vse spremlja orkester. — Izvajajo mladinci z Rakovnika v Frančiškanski dvorani na praznik Brezmadežne 8. decembra. Vstopnice in libreto dobite že danes v trgovini Šfiligoj, Frančiškanska ulica.

1 Preprečen požar. V tovarni »Eka« v Topniški ulici se je v četrtek okrog 11 vnelo žaganje, ki ga v tovarni uporabljajo za poliranje kovinskih predmetov. Ogenj je nastal v skladišču žaganja in so se plameni že lotili tudi lesenega skladišča, ko so prihiteli na pomoč poklicni gasilci. Gasilci so hitro preprečili nadaljnje širjenje požara in udeležili skupno s prostovoljnimi gasilci, ki so tudi prišli na pomoč, ogenj v poldruhi uri. Škoda ni velika.

1 Leskovecva »Vera in nevera« je igra, ki nam vsem brez razlike starosti in izobrazbe veliko pove in pomeni. Zato si jo je Ljudski oder upravičeno izbral za svojo prvo predstavo, saj nam njena osnovna misel poštenosti in iskrenosti v najvažnejših človekovih vprašanjih mora postati splošna duhovna last. V nedeljo ob 5 popoldne jo Ljudski oder ponovno uprizori v frančiškanski dvorani. Vsi, ki je še niste videli, si preskrbite vstupnice v predprodaji pri Šfiligoju v Frančiškanski ulici.

Gledališče

Drama. Petek, 5. ob 17.30: »Boter Andraž«. Red B. Sobota, 6., ob 14.30: Zaključna predstava za Dopolavoro. Ob 17: »Snežuljičica«. Mladinska predstava. Zelo znižane cene. Nastop svetega Miklavža s spremstvom. Nedelja, 7., ob 14: »Princeska in pastirček«. Mladinska predstava. Zelo znižane cene. Nastop sv. Miklavža s spremstvom. Ob 17.30: »Dom«. Izven. Znižane cene.

Opera. Petek, 5.: Zaprt. Sobota, 6., ob 17: »Seviljski brivce«. Red Premierski. Nedelja, 7., ob 10.30: »Desetnica«. Krstna predstava. Mladinska igra. Izven. Ob 16: »La Bohème«. Izven. Znižane cene.

Radio Ljubljana

Petek, 5. dec.: 7.30 Poročila v slovenščini. 7.45 Pesmi in napevi: vmes ob 8 napoved časa. 8.15 Radijska poročila. — 12.15 Tercet sester Stritar. — 12.40 Trjo Ambrosiano. — 13 Napoved časa; radijska poročila. — 13.15 Vojno poročila Glavnega Stana Oboroženih Sil v slovenščini. — 13.17 Godba Kr. karabinjerjev pod vodstvom Luigija Cirencija. — 14 Radijska poročila. — 14.15 Operetna glasba. — 14.45 Radijska poročila v slovenščini. — 17.15 Orkester EIARja pod vodstvom D. M. Šijanca. — 19 »Parliamo l'italiano«, prof. dr. Stanko Lehen. 19.30 Radijska poročila v slovenščini. — 19.45 Operna glasba. — 20 Napoved časa; radijska poročila. — 20.20 Komentar k dnevnim dogodkom v slovenščini. — 20.45 Simfonična sezona EIARja: Instrumentalna stara in nova glasba pod vodstvom Caggianija s sodelovanjem sopranistke Leonardo Piombo in kvarteta Bogo. Vmes pogovor v slovenščini. — 22.45 Radijska poročila.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarni: mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva 20; mr. Murnayer R., Sv. Petra c. 78.

Poizvedovanja

Našla se je denarica z večjo vsoto denarja. Poizve se v Novi založbi, Kongresni trg 19.

Iz Spodnje Stajerske

V brežiškem okraju so organizirali nov Gau, ki ga imenujejo Untergau. Ženska organizacija tega novega gaua je bila doslej v rokah Trude Kovačeve, ki pa je zdaj premeščena v Trbovlje, na njeno mesto je bila imenovana Rolanda Gries. Žensko zborovanje stajerske domovinske zveze v Ptujju je bilo preteklo nedeljo. Govoril je okr. vodja Bauer, zborovanje pa je vodila voditeljica De Celotti. Govornik je med drugim naglašal, da je ta kraj docela nemški, razlika je le v tem, ker mareskdo nemščine še ne zna, kar pa se bo kmalu spremenilo, k čemur naj ženske pripomorejo, zlasti v družinah.

Prva civilna poroka pri Sv. Jakobu v Slovenskih goricah je bila preteklo sredo. Sedanji župan Franz Eisenhut je poročil posestnikovega sina Maksa Poša z Antimojo Mikoševo iz Jarenine. Preseljenčevo pismo. Nemški listi zadnje čase radi prinašajo razna pisma spodnještajerskih preseljenčev iz Nemčije. Zadnja »Marburgerica« prinaša iz Draždan na Saškem v Nemčiji tako pismo, ki ga je pisal neki Hans Klakotscher s svojo družino neki nemški družini v Cejse. V tem pismu se preseljenec močno hvali, kako imenito se jim godi tam v Draždanih ter popisuje, kako so polovali. Med drugim pripoveduje: »Polovali

smo skozi Maribor, Celovec, Beljak, Špital, Gastein, Solnograd, Landshut, Hof in Chemnitz sem v Draždane. Med potjo smo imeli svoja prehranjevališča.

Jezikovni tečajji v tovarni. Tovarna Zugmayer & Gruber v Slovenski Bistrici je prva, ki je na Spodnjem Stajerskem v svojem obratu uvajala nemške jezikovne tečaje za svoje delavce.

Smrt v Mariboru. V mariborski bolnišnici sta umrli: 27 let stara delavčeva žena Alojzija Weiss iz Spodnje Poljskave in 46 let stara ključavničarjeva žena Kristina Kmetič iz Maribora. — V svojem stanovanju v Magdalenski ulici 72 v Mariboru je umrla 81 let stara zasebnica Ana Valant.

Iz Ribnice

Danes popoldne ob 3 prireditelji Narodno gledališče iz Ljubljane v bivšem Sokolskem domu miklavževanje za otroke. Na sporedu je igra »Parklje v koč« in obdaritev otrok. Vodstvo je v rokah g. režiserja Milana Košiča. Opozorjamo na to prireditelji!

Krajevni zbor trga Ribnice je bil zaradi slabe udeležbe volivnih upravičencev preložen na torek 9. decembra ob 3 popoldne v posvetovalnici občinskega urada.

Nad 2000 gozdnih sadik so posadili te dni Klunovi pod Seljanom na Mali gori.

Pogodba o trgovinskem in obmojnem prometu med Madžarsko in Hrvasko

Budimpešta, 4. dec. AS. Včeraj je bila podpisana pogodba za ureditev trgovine med Madžarsko in Hrvasko in za ureditev obmojnega prometa. Za Hrvasko je podpisal pogodbo hrvatski poslanik Stražinski, za Madžarsko pa opolnomočeni minister Miske. Madžarski trgovski krogi poudarjajo, da je sklenitev te pogodbe zelo važna, kajti ureditev obmojnega vprašanj bo olajšala trgovinsko izmenjavo med Madžarsko in Hrvasko.

Mišek in Netopir

Mišek je ugibal, kako bi spravil razbojnika iz skrivališča. Pomeril je na skalnato steno, pod katero je čepel Netopir. Krogle so udarjale v skalo s tako močjo, da so se odbijale od stene, in so, druga za drugo, zadevale mesnate dele zavaljenega Netopirja.

Ranjence je kričal od bolečine, toda na spregled ga ni bilo. »Moram spraviti to grdobo iz brloga! je brundal Mišek.

Ne nadoma je zagledal, visoko na skali, neko stvar, ki se mu je zdela zelo važna. Ni dolgo pomisljal; pomeril je v steno nad Netopirjevo glavo: »Bum, bum!« je odjeknilo. »Previsoko si meril!« se je hahljal Netopir.

KULTURNI OBZORNIK

Razstava Kregar-Omersa-Putrih

V kratkem času imamo priložnost videti že drugo razstavo slikarjev in kiparjev kluba »Neodvisnih«. Zadnjič sta razstavljala M. Sedej in Z. Kalin, to pot pa slikarja Kregar in Omersa ter kipar Putrih. Sodeč po marljivosti razstavljanja je umetnostno gibanje v klubu zelo živahno, za opazovalca, ljubitelja in kritika naše umetnosti pa tudi zanimivo in deloma poučno.

V umetnostnem delu »Neodvisnih« je opaziti v zadnjem času neko dvojnost. Del umetnikov sledi v glavnem programu, ki so si ga začrtali v predgovoru kataloga zagrebske razstave, to je nasloniti na romanske vzorce, drugi del pa je uvidel nesmotrnost tega početja in se je lotil obravnavanja umetnostnih problemov na individualni podlagi, celo v skladu z domačo umetnostno tradicijo. Ta dvojnost sega ponekod tudi v umetnostni razvoj posameznika, kakor bomo videli z del na naši razstavi.

S. Kregar, nekoč revolucionar, ki se ima za dobršen del svojega slovesa zahvaliti dejstvu, da je v našo umetnost pripeljal surrealistični način upodabljanja, je danes zelo umirjen, nemara celo preveč. Dosljedna privrženost programu ga je zanesla na prod, kjer napol brodolomec vztrajno krpa že načeta jadra. Ta zvesta vztrajnost spominja na ideologijo, ki je izgubila svoj vitalni odnos do življenja, toda v zameno s to dragoceno izgubo, nenehoma ponavlja le geslo za geslom. Nekdanjega surrealistični bi mogli najti n. pr. v »Zatišju z lutnjo«. Oblikovne posebnosti so namreč sestavljene tako, da bi mogla ob njih nastati nadrešnja podoba. Toda, ker vemo, da je bistveno za to umetnost izražanje nekega duhovnega razpoloženja, n. pr. zadržane groze itd., in ker tega pri K. podobno ne najdemo, je slika le dekorativna in je elementarnost nadomestil okus — podobno, kakor sem zapisal že ob priložni Sedejeve razstave. Tote okus je tvorec večine Kregarjevih »Zatišij«, pa tudi drugi podob. Kako neživljenjske — mislim umetnostno! — so K. cvetlice! Ko bi slikar sočnosti resničnega predmeta ne nadomestil z apartnim, prefinjenim barvnim okusom, ne vem, čemu bi ga kazalo sploh slikati. Toda — okus ki je združen z apartnimi barvnimi toni, je silno nevarna stvar, ker skriva vedno v sebi neko slabost, ki je dostikrat povod žalostne usode umetnosti — ki omahne do muhe endonevnic. Poglejmo n. pr. K. ženske portrete (leva soba). Včasih so umetniki skušali upodabljati verno zunanjo obliko, včasih duševnost, včasih bistvo predmeta itd., danes pa je videti, da je ženska ličila. Kako »apartno« je naslikan rouge! Sicer lepa podoba »Deklice v veži«, podoba, ki kaže znanje in močan umetnostni smisel slikarjev, je nepotrebno obtežena z artikli »okusa«. Prizaste zapetnice, ovrtniki, »apartna« krajina, ali ne spominja vse to na skrbno mater, ki okinja čerko za prvi nastop? Vse to so pripomočki, ki naj »užgona« prvi pogled. Ogledoval sem si krajino ozadja te podobe in se ozrl na »Ajdo« (št. 11). Res je, da v primeru s Pavlovočev diši kaj pohleven, vendar me je presentilja po neposrednem odnosu do narave, po zvestem študiju krajine in poznavanju karakternih oblik določene zemlje. Tu je Kregar precej dosledno prelomil z maniro, je dosegel dober uspeh in tudi nakazal razvojne možnosti za bodoče. Podobno je pojmovana tudi dobra slika »Glinokop«, omenjam še kompozicionalno ugoden »Počitek«, ki pa v celoti trpi po preveliki barvni pisanosti.

N. Omersa je že na zadnji razstavi z nekaterimi deli nakazal novo smer, ki se ne sklada s programom »Neodvisnih«. Zbirko na tej razstavi je to še podkrepil, dasi seveda še ni »čist« in brez primesi. S kvalitetenega vidika pa je njegova zbirka naravnost dokumentaričnega značaja. Poglejmo podobo »Ob Ljubljani«. Francoski vpliv je evidenten. V okviru tega vpliva je podoba še dovolj smotno vzgrajena, ker je slikar pač vztrajal že po pre-

Nikolaj Omersa: Lastni portret

izkušeni umetnostni metodi. Toda poglejmo n. pr. »Topol« (št. 32)! Povsem jasno je, da je O. pozabil na »vplive«, ko se je poletnega dne s stolom ustavil pred osamljenim drevesom v zatišnem logu, da ga naslika. In slikarska kvaliteta? Naravnost neverjetno je, kako je zdrknila navzdol. Vzrok? Dokler se je slikar držal manire, so vsi umetnostni problemi, kakor vprašanje svetlobe, barve, kompozicije itd., bili sankcionirani po vzorniku. Sedaj pa se je nenadoma znašel pred resničnim predmetom in z njim vred pred posebnimi vprašanji, kakor sem jih našel zgoraj. Rodilo se je slogovno zanimivo dete: spričo slikovitega načina obdelovanja predmeta je nastala umetnost ki v mnogih posebnostih spominja na naš impresionizem. (Primer: »Na polju«, »Zetev«, »Potok«, kjer brez težave najdeš Jamove ali Jakopičeve detajle). Seveda pa je ta umetnost kvaliteto šibka, slikar skoraj nikjer ne obvlada celotne kompozicije itd. Vendar je Omersova umetnost na boljši poti kakor Kregarjeva. Prvi korak je storjen pogumno, odhod naprej je možen nov kvaliteten vzpon, podprt od resnično doživete okolice, ki je daleč preč od nesmiselnega lova za fantomi.

Kipar K. Putrih razstavlja po katalogu zbirko petnajstih del. Tudi njegovemu delu je v široko slogovna neenotnost in razbitost. Od silno primitivno obdelane detajla k stiliziranemu izrazu oblička, a zopet od tod do naturalistične poze, se zdi kiparju povsem naravna pot. Res je, da je današnji čas vse prej kakor harmonična celota, vendar se v okviru individualnega duševnega razvoja morejo težko organsko razvijati tako disparatni pogledi na statuarične probleme. Voluminoznost njegovega dela, oblikovno izražena z primitivno obdelavo ploskve je večidel opravičena in prepričljiva, ponekod pa vpliva grobo, rustikalno. Primitivizem v sodobni plastiki je namreč problem, ki zahteva izrednega občutka za celotno kompozicijo. Za sumarično obdelavo telesa počiva rafinirana linija konture, preračunana vloga svetlobe itd. Pri Putrihovem delu pa imam večkrat vtis, da kipar ne prodre kdovekaj globoko v ta vprašanja, marveč da se zadovolji kar z zunanjim videzom, ki seveda vpliva rustikalno in včasih prazno. Dobri pa so portreti ter velika statua.

Dr. S. Mikuš.

Violinski koncert Karla Rupla

Na vseh področjih glasbene umetnosti dobimo dosti visoko število domačih izvajajočih umetnikov, le violinskemu koncertnemu udeleževanju se jih razmeroma malo posveti. Ne moremo reči, da ne bi imeli dosti izsolanih violinistov, saj so vse mlajše moči v naših orkestrih kakor tudi v manjših glasbenih združenjih izšle iz domače šole. Ali ravno violinski koncertno nastopanje stavi na tistega, ki se mu posveti, toliko zahteva tehniškega, umetniškega in končno tudi osebnega značaja kot makloka druga panoga; poleg teh samo po sebi umetnih zahtev so pa še mnoge druge okoliščine, ki bodočemu koncertantu prej jemljejo pogum kot mu vživajo voljo do dela; je oviralne okoliščine so v neenakem sorazmerju z delom in z energijo, ki jo taki koncertni nastopi zahtevajo. Zato moramo biti toliko bolj hvaležni tistim, ki to ovire z močno voljo zmagujejo in nam dajo od časa do časa vplegled v svoje glasbeno stremenje in napredovanje.

Med domače violinske virtuozne, ki imajo pri koncertnem občinstvu že lepo ime, se brez dvoma uvršča v prvo vrsto Karel Rupel. Temeljito študijsko pot, ki jo je prehodil, preden se je dokopal do vrhunca tehniškega znanja in umetniške poglobljenosti, poznamo. Njemu lastno neumorno pridnost in neupogljivo energijo v razmerah, ki bi koga drugega zavile v molk, tudi. Zato od njega že kar pričakujemo, da nam vsaj vsako leto enkrat pokaže sad svojega tihega dela. Letos se je oglašil kar kmalu v začetku glasbene sezone in nam pripravil lep umetniški večer, ki bi zaslužil, da bi ga obiskalo še večje število poslušalcev kot ga je. Na svojem koncertnem sporedu je imel Rupel devet skladb skladateljev iz različnih dob. Poleg klasika violinske igre, Tartinija, ki je napisal dolgo vrsto violinskih skladb in je tudi imel svojo mojstrsko violinsko šolo, je postavil Bacha, ki je igraje pisal tehnično najčudovitejše zamišljene skladbe za violino, ravno tako kot za orgle ali katerikoli drug poljuben instrument. Potem je spored preskočil nekako poldrugo stoletje in nam je predstavil Debussyjevo sonato, v tipično francoskem slogu barvito pisano. Po zgledu drugih koncertantov je postavil Rupel drugi del sporeda nekaj krajših, za razumevanje lažjih skladb, deloma tudi takih, pri katerih stopi čista muzika v ozadje in jim je virtuozno prikazovanje tehničnih možnosti instrumenta v prvi vrsti pred očmi. Tu smo slišali Dvořakov Slovanski ples v e-molu z izrazito slovensko poudarjenimi značilnostmi, Adamičev ljubki Andantino, dva Paganinijeva Capriccia in njegovo sonatino ter Bazzinijev eksotično zvenciti Ples skratov. Tako je pri sporedu prišel na račun ljubiteljske resne, poglobljene glasbe, pa tudi prijateljske, nikakor pa ne tehnično lažjih komadov.

Pri Ruplevem izva,anju moramo predvsem poudariti njegov široki ton, s katerim napolni tudi veliko, v tem oziru zelo zahtevno unionsko dvo-

rano. Znana je vsem poslušalcem Ruplova tehnična dovršenost; s posebno, rekel bi: strastno ljubeznijo se loti ravno tistih skladb, pri katerih sloni glavni poudarek na tehnični strani. Rupla odlikuje tudi globoka muzikalnost, ki ga usposablja, da pravilno interpretira tako različne skladbe, kot jih je imel na sporedu. Tudi moramo omeniti resnost, s katero na splošno pojmuje svoje umetniško poslanstvo. Ta resnost nam je poročstvo, da se ne bo ustavil na svoji, mnogo obetajoči razvojni poti, ampak nam bo dal še večkrat okusiti plamenito lepoto svoje violinske igre.

Umetnika je spremljala na klavirju pianistinja Zora Zarnikova. Njena igra je bila solistu podrejena, le v I. stavku Tartinija se je zdelo basovska partija premasivna. Samostojno izdelana mesta je kot taka tudi prikazala. Svoje znanje, tehniško kot umetniško, je posebno pokazala pri Debussyju.

M. T.

Pred razstavo Debenjak-Jakac-Mihelič

V nedeljo, 7. t. m. bo odprta razstava Debenjak-Jakac-Mihelič v Jakopičevem paviljonu. Razstava bo odprta že 9. dopolodne, ob 11 pa bo vodstvo. Ker prirreditelji ne bodo pošiljali osebnih vabil, so vabljeni vsi prijatelji umetnosti k obisku razstave, ki bo odprta do božičnih praznikov (do 24. t. m.). Riko Debenjak razstavlja sedaj drugič v Ljubljani ter bo pokazal nova dela, med njimi tudi večjo zbirko grafik. B. Jakac bo to pot poleg večih dolenskih pokrajin in drugih podob razstavil prav tako večinoma grafiko, s katero se bavi zopet zadnje čase. France Mihelič pa bo privrkal nastopil z večjo kolekcijo slik, saj bo razstavil kar 35 novih del, med njimi tudi zanimive narodopisne studije. Tako obeta biti razstava nadvse zanimiva ter bo gotovo privabila mnogo občudovalcev in prijateljev umetnosti.

Čudovito lepe

PRAVLJICE

Božene Nemčove

so najlepše Miklavževo darilo tako za odrasle kakor za otroke. • Kupite tisk — vsaka knjiga le 5 lir. Vezana v platno le 11 lir. Tiskana na antičnem papirju in vezana v platno pa le 20 lir. • Knjigo dobite pri vseh naših zastopnikih, po knjigarnah in trafikah ter pri naši upravi Kopitarjeva 6, Ljubljana

Richiedete sempre lampade con questo imballo. Esse Vi assicurano: Qualità - Economia - Grande quantità di luce.

Zahtevajte vedno žarnice s tem za vojem. One Vam jamčijo: Kakovost - Varčevanje - Veliko količino luči.

OSRAM-D
di luce a buon mercato
Vam nudi luč poceni!

Iz Hrvatske

Darilo Duceju. Za časa svojega bivanja v Rimu je šef hrvatske državne propagande izročil Duceju fašizma tudi prvi zvezek Hrvatske enciklopedije.

Zakonska odredba o razporeditvi in plačah državnih uradnikov. Izdana je zakonska odredba o razporeditvi in plačah državnih uradnikov. Po tej uredbi se odesadaj dele državni uradniki na Hrvatskem na uradnike, uradn. prakt. prakt. kante, poduradnike in sluge. Uradniki so razvrščeni v 12 uradniških razredov, poduradniki v tri in sluge v dva. Uradniški praktkantanti so izven razreda. V prvem uradniškem razredu je predsednik vlade, v drugem podpredsednik vlade in ministri, v tretjem glavni tajnik predsedništva vlade, državni tajniki, poslaniki prve stopnje in ravnatelji ravnateljstva za javni red in varnost. Njihove plače so naslednje: plača predsednika vlade 20.000 kun, uradnikov II. razreda 15.000, III. razreda 12.000 kun, IV. razreda I. stopnje 6.800, istega razreda druge stopnje 7.800 kun, tretje stopnje pa 8.800. petega razreda prve stopnje 5300 kun, druge 9500, tretje pa 6400 kun. V šestem razredu so plače v prvi stopnji 4400 kun, v drugi 4700, v tretji 5000 kun. V sedmem razredu prva stopnja 3800 kun, druga 4000, tretja 4200 kun. Osmi razred prva stopnja 3000 kun, druga 3400 kun, tretja 3600 kun. Deveti razred prva stopnja 2800 kun, druga 2900 kun, tretja 3000 kun. Deseti razred prva stopnja 2500 kun, druga 2600, tretja 2700 kun. Enajsti razred prva stopnja 2300, druga 2400. Dvanajsti razred prva stopnja 2100, druga pa 2200. Uradniški praktkantanti s fakultetno naobrazbo prejema 2450, s popolno srednjo šolo 2150, z nepopolno pa 1950 kun. Poduradniki dobivajo v prvem razredu prvi stopnji 1900 kun, drugi stopnji 2000 in v tretji 2100 kun, v drugem razredu prvi stopnji pa 1700, drugi 1800 in tretji 1900. V tretjem razredu, prvi stopnji 1500, drugi 1600 in tretji 1700. Sluge imajo naslednje plače: v prvem razredu prve stopnje 1550, druge 1560 in tretje 1700. Uradniki od IV. do XII. uradniškega razreda, uradniški praktkantanti, poduradniki in sluge v Zagrebu, Sarajevu in Dubrovniku dobivajo tudi stanarino in to uradniki IV. in V. razreda po 1000 kun, VI., VII., VIII. in IX. po 800 kun, X., XI. in XII. pa po 700 kun. Uradniški praktkantanti ravno toliko, poduradniki 600 in sluge 500 kun mesečno. Stanarina v sedežih žup znaša 80%, v ostalih mestih pa 60% od stanarine, ki je določena za navedena mesta. Doklada za ženo znaša mesečno 500 kun, za vsakega otroka do 14. leta pa po 300 kun.

Reden pouk na nemških srednjih šolah na Hrvatskem. Te dni se je pričel na vseh nemških srednjih šolah na Hrvatskem reden pouk. Pouk je pričel na teh šolah: na realnih gimnazijah v Osijeku in Rumi, učiteljsku v Osijeku in na meškanskih šolah v Virovitici, Djakovem, Vinkovcih, Indijci in Zemunu.

Govor zunanjega ministra dr. Lorkoviča na radiu. Po svoji vrnitvi iz Berlina je imel zunanji minister dr. Lorkovič na zagrebškem radiu govor, v katerem je poudarjal, da je sedanji Hrvatski po njenem pristopu k bloku držav, ki se bore proti kominterni, zagotovljeno lepo mesto v novi Evropi ter da pogravniti in sedanja hrvatska država uživata spoštovanje in naklonjenost med ustanovitelji te Evrope.

Nemško-hrvatsko bratstvo v orožju. Belgrajska »Donau Zeitung« objavlja izjavo, ki jo je dal v Zagrebu hrvatski prostovoljec, ki se bori na vzhodnem bojišču in ki se je vrnil domov na bolezenski dopust. Omenjeni prostovoljec govori navdušeno o bojih, v katere posegajo tudi Hrvati ter pravi, da Nemei zanje prav tako skrbe, kakor za svoje rojake.

Iz Srbije

Varčevanje z električnim tokom tudi v notranjosti Srbije. Radi pomanjkanja premoga so tudi ostala srbska mesta in ne samo Belgrad pričela zelo varčevati z električnim tokom. V večini mest je električni tok tekom dneva sploh izključen za privatno uporabo. Tako n. pr. kruševačka občina dovoljuje uporabo električnega toka za razsvetljavo samo od šeste ure zvečer do sedme ure zjutraj.

Poziv odbora za zaščito družine, otrok in mladine pri srbskem Rdečem križu. Odbor za zaščito družin, otrok in mladine, ki deluje pod okriljem srbskega Rdečega križa je pozval vse srbsko javnost, da se naj ob nastopu zimskih mesecev z izdatno podporo spomni številnih neprerkrbljenih srbskih in ostalih otrok, ki živijo sedaj na srbskem področju. Svoj poziv opira — omenjeni odbor — na okolnost, da živi takšnih otrok v Srbiji nad sto tisoč, ki za zimo nimajo ne obutve, ne toplga perila in tudi prehrana je zanje nezadostna. Odbor zaključuje svoj poziv s prošnjo, da naj vsaj edanja najtežja nesreča, ki jo preživlja srbsko, združi vse sile, da bodo mogli za bodočnost rešiti vsaj mladiho.

Veliki snežni zameti v Nišu. Zadnja košava je bila močna tudi v Nišu ter je napravila po mestu in okolici velike snežne zamete, ki so zelo ovirali reden promet.

Preiskrba otrok čez zimo. Na prošnjo komisarja za begunce so pričele srbske družine sprejemati na svoje domove otroke siromašnejših srbskih staršev in ostalih družin, ki prebivajo sedaj na srbskem področju.

Ustanavljanje menz v Belgradu. Radi pomanjkanja kuriva, so v Belgradu v zadnjem času odprli več menz, v katerih se hranijo siromašnejši sloji, ki si doma ne morejo pripraviti jedi. Poleg občinskih menz, menz za begunce, se posamezni stanovni organizirajo v zadruge za nabavo živil in kuriva ter za svoje člane odpirajo tudi menze. Pred kratkim so si takšno menzo odprli tudi pravoslavni duhovniki v Belgradu.

Cena sladkorja v maloprodaji. Zaradi povečane cene za sladkorno repo, je centrala za sladkor zvišala cene tudi sladkorju, ki sedaj stane v maloprodaji: 1 kg kristala 23 din, 1 kg sladkorja v kockah pa 25 din.

Sprememba uredbe o naglih sodiščih. Srbska vlada je v zadnjem času spremenila uredbo o naglih sodiščih ter je smrtno kazen razširila tudi za tatvine, razbojništva in namerno poškodovanje tujega premoženja.

Veliko pomanjkanje kuriva v Veliki Kikindi. Kakor v ostalih mestih, ki so ostala v sedanji Srbiji, čuti veliko pomanjkanje kuriva tudi Velika Kikinda v Banatu, kjer so bila drva zelo draga že v normalnih razmerah. Šolska mladina je pa to vprašanje rešila s svojimi učitelji na svojevrsten način. Vsak otrok namreč prinese s seboj v šolo po nekaj polen, s katerimi nato zakurijo šolsko peč in segregajo učilnice.

Pobijanje tuberkuloze v Srbiji. Na iniciativo srbskega ministra za socialno politiko in narodno zdravje je bila pred kratkim v omenjenem ministertvu konferenca, na kateri so razpravljali samo o vprašanju pobijanja tuberkuloze v Srbiji, ki danes nima niti enega zdravilišča za zdravljenje te bolezni. Ministertvo je zato sklenilo prevzeti sanatorij »Ozren« pri Sokobanji ter ga preurediti, da bo lahko kmalu pričel sprejemati prve bolnike. Na konferenci so bile zastopane tudi nemške vojaške zdravniške oblasti.

Poleg glavnih cest in železnic v Srbiji ne sme biti nobenih nasadov. Naš list je že poročal, da je bila v Srbiji izdana uredba o zaščiti prometa. Uredba določa, da se imajo v širini 500 m na obeh straneh cest: Belgrad—Valjevo, Belgrad—Topola—Kragujevac—Paraćin—Niš, Leskovac—Kruševac—Kraljevo—Lapovo, Belgrad—Smederevo—Požarevac—Gradište, kakor tudi ob železnicah Belgrad—Palanka—Niš, Belgrad—Mala Krnsa—Velika Plana najkasneje do 28. februarja 1942 posekati in odstraniti vsi nasadi, gozdovi, grmičevje in ostalo rastlinje, razen vinogradov. Izvedbo teh del, kakor tudi vnovčevanje posekanega drevja, bo uredila posebna odredba. Ista uredba določa, da v pasu, ki ga določa uredba, ne sme biti posejana koruzna in konoplja. Prepovedano je tudi saditi paprike. Dovoljeno je pa saditi krompir, sejati pšenico in oves. Za prestopke te uredbe je določena smrtna kazen, za manjše prestopke pa robija. Za izvršitev te uredbe so osebno odgovorni predsedniki posameznih občin. Če na področju kake občine ceste in železnice ne bi bile do določenega roka očiščene v odredenem pasu, je dotično občino mogoče kaznovati s kontribucij.

Francesco Perri:

Neznani učenec

Zgodovinski roman iz Kristusovih časov. Prevedel dr. Joža Lovrenčič.

Varilija je imela tedaj triindvajset let. Bila je bleda, a tiste zdrave blede močnih navi, s krasnimi očmi, polnimi mirne razumske luči, in bila doma v grški književnosti. V rimskih boljših domovih so mnogo govorili o njenem očevstvu. Ker so vsi poznali razuzdanost njene matere Klavdije, so menili, da je bil oče te hčere neki maser iz Sidona, katerega je imel Varus pri sebi, ko je bil upravitelj Sirije, in je nasladna Klavdija imela posebno rada njega, da ji je s sporiševim oljem drgnil ude.

To govorico je potrjevalo tudi dejstvo, da so nekega lepega dne našli sidonskega sužnja mrtvega. Zabodeni je bil s prsno iglo v srce, a nihče ni vedel povedati, kdo ga je ubil.

Varilija je bila še dekletce, ko je padel oče v Arminijevi zasedi. Bodisi pod vplivom spomina na tisto klanje, bodisi iz naravnega odpora proti družinski razmeram, kot ga včasih kažejo ponosni in svobodni duhovi, je bila, ko je zrastle, nagnjena k tajinstvenosti in kar je najbolj nenavadno, sredi tedanja grozne rimske družbe, kateri sta vladali Cezonija in Urgulanija, se je ohranila dostojna in čista.

Valerius Mesala jo je prosil za ženo in da bi jo dobil, je posredoval tudi cesar. Tako je uspel, da je premagal mladenkin odpor in jo je poročil.

Čudež, ki ga je Valerius v poroki z lepo in duhovito hčerjo Varovo pričakoval, ni nastopil.

Njuna zveza je bila najnesrečnejša. Varilija se je čutila v moževem domu kakor v ječi. Prevarani pohotnež Valerius, ki so ga vedno grizle sumnje, ki bi na svojo roko še vedno iskal magične formule, ki bi mu vrnila Venerine darove, jo je vedno nepomirljivo nadzoroval. Sužnji so mu morali vohumiti za njo, bdel je nad njenimi prijateljstvi, nad osebami, ki jih je obiskovala, in nad kraji, kamor je zahajala. Vedel je, da ga žena sovraži, in bal se je, da mu ne bi stregla s kako čarovnijo po življenju. V stanovanje Varilijino so res prihajali mistagogi, ki so znali prodajati svoje tajne, svečeniški iz jurtranjih dežel in peripatetiki, s katerimi je kramljač o raznih tajinstvenostih preživljala dan za dnem.

Edino razvedrilo, ki ga je našla Varilija v novem domu, je bila družba mladega Adonisa, ki je imel že petnajst let in je postal zal deček.

Izza prvega dne sta že čutila neko medsebojno vez ne samo zaradi čara mladosti, ampak tudi zaradi njune osamelosti. Adonis je prešel iz suhe in brezupne filozofije svojega učitelja Megaklita in sanjal in premišljeval o ženi, ki je bila z njim nežna ko mati, ko sestra in ko ljubica. Odkar je prišel v Rim, je tolikokrat mislil na mater, ki je ni nikdar videl in mu ni vedel o njej nihče nič povedati. In po pristrastnem ljubkovanju Miriam iz Magdale, ko je bil še v Cezareji, ni več poznal božajoče ženske nežnosti. Zdal je bil po ves dan pri drugi, ki ni bila dosti starejša od njega, nekaka mamica bi ji rekel, ki je bila bistra in je kakor on ljubila, in se ji je zdelo, da mu je Marko Adonis sta brala Sapho, Catulla in Ovidija in Varilija, ki mu je z rokami segala v lepe sinje kodre, ga je najrajši klicala z njegovim judovskim imenom, da se je spominjala lepega pastirja, ki ga je Venus ljubila, in ga ji je zdelo, da mu je Marko Adonija po obrazu in postavi podoben.

Marku je bilo, ko da bi živel čudovite sanje. Bil je v tistih letih, ko spremljajo komaj prebujeni čuti stvarnost v nekaj magičnega in je ljubezen ekstaza, tajinstveno stanje sreče, v katerem prvi blodni dihi mesa žgejo kakor kadilo, ki se brez ostanta spremeni v vonjavo.

Oba mlada sta se nenadoma vzljubila. Varilija, ki je poznala vso orientalsko mistiko, ga je hitro seznanila z očarujočimi pravljicami, v katerih se meša neobvladljiva potreba sile z zagrenjenim hrepenenjem po odrešitvi in duhovni povzdigi. In končno, v nekem tempeljčku, ki so ga imele neke plemkinje in je bil skrit v veličastnih vrtovih Lolije Pavline, ga je vpeljala v prvi dve stopnji orfejskih misterijev Dionizovih. Združena s srcem sta hotela biti združena tudi z dušo v prihodnjem svetu luči.

Konec veselstva in njegova preobrazba sta bila blizu; tisoč znamenj ju je jasno napovedovalo.

II.

1.

Nekaj let je že ljudska duša v Rimu živela v nekaki apokaliptični atmosferi. Motnjave vsej vrst, politični delikti, procesi, samomori, neprestane premebe v družbi ovaduhov in varovancev in zlasti hrupni škandali v sami cesarski hiši so budili v ljudstvu občutek gotovosti, da so grozni dnevi, ki so jih prerokovali sibilinske knjige, že pred vrati.

Najprej je bil proces zaradi žalitve veličanstva zoper Agripino, nesrečno ženo Germanikovo, in njenega sina Nerona. Končal se je s pregnanstvom obeh na zapuščen otoku Pandatarija in Ponza.

O ujetništvu teh dveh nesrečnikov je narod, ki ljubi slikovitost, če tudi je ceneno izmišljena plotel in pripovedoval še srce trgajoče podrobnosti.

Agripini sta Sejan in Makron postavila za varuha nekega centuriona, zverino v človeški podobi, ki jo je tolkel kakor sužnja. Nekega dne ji je s pestjo izbil oko.

Uboga Agripina! Bila je prijateljica in bolniška strežnica vojakov, ko so strazili Ren. Ta in oni veterani panonskih legij, ki so na Germanikovo povelje maščevali Varov poraz, je zdaj, ko je luščil v beznicah ob Martovem polju pečene bučnice in pil belo vince iz Kampanje, je jokal, ko se je s svojimi tovariši spominjal lepe in nesrečne nečakinje Avgustove. Vsi so jo ljubili, ker je bila vedno v taboru med vojniki s svojim malim Gajem v naročju, kateremu so vzdeli zaradi vojaške oblike čevljev, ki jih je nosil, ime Kaligula.

In to ženo, to ženo je izročil hudobni Sejan v varstvo takemu surovežu, ki jo je tudi zvezal k stolu in jo nasilno hranil z lijakom.

Končno so ju nekega dne ubili, njo in sina Nerona, in ju pokopali nekje na tisti otokih kakor sužnja.

2.

Nič manj žalostna ni bila smrt drugega sina Germanikovega, Druza.

Ko je mladi princ, tako se je govorilo, zaprt v podzemlju cesarske palače, besnel in kričal zoper Tiberija in bil s pestmi po stenah svoje ječe, sta prišla dva orjaška pretorianca iz rodu Keruskov v njegov zapor in ga pretepala do krvi, dokler se ni zgrudil in v nezavesti obležal na tleh.

Nekega jutra se je potem razširila govorica, da so ga našli mrtvega in da je imel v rokah in v ustih raztrgane in razgrizene cunje s svojega ležišča. Z njimi si je revež skušal pregnati grozni glad, preden je umrl.

MALI OGLASI

V malih oglaših velja pri iskanju službe vsaka beseda L 0.30, pri ženitovanskih oglaših je beseda po L 1.—, pri vseh ostalih malih oglaših pa je beseda po L 0.60. Davek se računa posebej. Male oglase je treba plačati takoj pri naročilu.

Službe**Dobe:**

Čevljarskega pomočnika za šivano damsko in moško delo sprejemem. Trebar, Sv. Petra cesta 6.

Prodamo**Železne peči**

različne velikosti in dva nova tricikla ter razno pohištvo zelo poceni na prodaj. Generator delavnice, Tyrseva c. 13 (FL govec, levo dvorišče). 1

Gepelj

dobro ohranjen, prodam. Šemerl Anton, Sinje gorice 8, p. Vrhnika.

Sobe**Oddajo:**

Neopremljeno sobo s kopalnico, event. s uporabo kuhinje, oddam gospel ali gospodini. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Mir 13217«.

Posestva**Kupim hišo**

do ca. 150.000 lir. — Ponudbe pod sifro »Takoj« upr. »Slov.« št. 13232. p

Hiše in parcele

prodaja v raznih delih mesta Realitetna pisarna Zajec Andrej, Tavčarjeva ul. 10, tel. 35-64. p

Kupimo**Stare pile in rašpe**

vseh vrst kupujemo po najvišji ceni. Pilarna Flgar, Vošnjakova 12. k

Steklenice

likerske (oglate litrke) in konjak steklenice kupimo vsako množino. — Alko, Gosposvetska c. 13 (Koliže). k

Avto-motor**Diesel**

Mercedes poltovorni auto, poraba 10 l nafte na 100 km, nosilnost 700 kg, 1 prikolca, nosilnost 500 kg, 1 Tatra osebni auto tipa 57 - proda Hiris, Kočevje. k

Pohištvo**Kuhinjsko opravo**

rabljeno, prodam za 450 lir. Naslov v upravi Slovenca pod št. 13215. k

Kučiwo**PREMOG in DRVA**

I. POGAČNIK, Ljubljana, Bohoričeva 5. Tel št. 20-95.

Berite

Slovenca in oglašujte v njem!

Umrla je v 61. letu starosti moja draga sestra

Minka Miklavčič

Po dolgi boleznii je danes zvečer, dobro pripravljena, prestopila prag večnosti. — Pokopali jo bomo v petek, dne 5. decembra 1941, ob 9. uri dopoldne na farnem pokopališču. — Naj počiva v Bogu!

Sv. Križ pri Litiji, dne 2. decembra 1941.

Rozalija Miklavčič.

»Kmetška posojilnica ljubljanske okolice v Ljubljani«

naznanja žalostno vest, da je umrl njen dolgoletni predsednik, oziroma član nadzornega odbora, gospod

Viktor Meden

veleindustrialec itd.

Zasluznemu in požrtvovalnemu sodelavcu bomo ohranili časten in hvaležen spomin.

Ljubljana, dne 2. decembra 1941.

Po dolgi mučni boleznii nas je za vedno zapustila naša ljubljena hčerka in sestra

Elza Pavlič

kand. inž. arh.

3. decembra t. l. Na zadnjo pot jo bomo spremili v petek, dne 5. decembra ob 16. uri iz hiše žalosti na pokopališče v Smihelu, kjer jo položimo k večnemu počitku.

Prosimo tihega sožalja.

Novo mesto, 3. decembra 1941.

Globoko žalujoči starši, brat in ostalo sorodstvo.

Kap jih je zadela...

23

»...pa magari streljajo gangsterji s sto avtomatskimi pištolami!« pripomne Ambrose.

»Kar se mene tiče, magari tudi to!« meni gospa Chappellova. »Samo že odtod in domov!« »Toda samo z Bobbyjem!« pristavi resno Chappell.

Avtomobil se je odpeljal čez leseni most, ki je bil zaradi starosti že precej slab; kmalu se je izgubil v sivini jutranje megle.

»No, in sedaj,« pravi Chappell, »pojdim nazaj v grad!«

Gavin je takoj odhitel naprej čez pet stopnic do grajskih vrat, odprl dur na široko in vprašal:

»Gospod, želite še kaj?«

»Prav zares!« odgovori Chappell z malce hlinjenim veseljem, kajti zaradi ločitve je dvojno občutil težkoče, ki si jih je bil naprtil z nameravanjem raziskovanjem.

»Danes ponoči bi rad spal v sobi prejšnjega grajskega lastnika! Pripravili mi boste posteljo, Gavin!«

Gavin se je spotaknil od groze.

»Toda — toda — tooda, gospod!«

»Nu?«

»To pomeni Boga skušati!«

»Pozabljate, kakšen je moj poklic!«

»Nikakor, gospod! Kdo bi ne poznal slovečega Secret Service! — Toda, kljub temu, gospod!«

»Nikar se ne trudite, Phineas, vaš trud bi bil itak zaman!«

»Kot gospod hoče in zapoveduje!«

Na glavnih stopnicah sreča Chappell Higinso.

Ta ga ogovori:

»Dobro jutro, gospod kolega! Nu, ste že kaj dosegli?«

»Še nič!«

»To je vendar grozno! Tavamo kot v trdi temi! Skrbim me, če se ne bomo počeno osmesili! Na koncu se bo izkazalo, da niti ni bil zločin!«

»In Bobby?«

»Dovolite: Ta gospod bi bil lahko imel vzrok, da jo je tako brez sledu in naglo popihal...«

»Ni ga imel, saj je vendar bil telesna straža gospej Chappellovi!«

»Gospod kolega, če le niste preveč prepričani o poštenosti tega prejšnjega gangsterja!«

»Poznam Bobbyja!«

»Ne mislim vas niti najmanj žaliti! Toda saj se nekateri ponovno vračajo k prejšnjemu zločinskemu poslu!«

»Brez dvoma!«

S tem je bila nit njihovega pogovora pretrgana.

»Jaz ne morem svoje prisotnosti na gradu z ničimer več utemeljiti!« toži nadzornik Higgins.

»Enkrat bom še temeljito preiskal grad, in če potem ne bom ničesar dosegel, se bom moral žalibog odpeljati!«

»Kaj pa pričakujete od preiskave gradu?«

»Morda bom našel kaj nevsadnanjega, morda skrivna vrata ali kaj sličnega...«

Chappell z nasmehom:

»Takih vrat vam lahko pokažem v tem starem brlogu kar na duceate.«

Higgins odkima žalostno.

»Potem pa sploh ne vem, zakaj sem še na gradu!«

Komisar Chappell je bil preveč vpluden, da bi mu njegove besede potrdil.

Kljub temu je še dolgo premišljeval o položaju, ki ga zavzema Higgins v tem zamotanem primeru. Med premišljevanjem je stopal po stopnicah v stolp.

Moral je priznati sam sebi, da je delal večkrat temu Angležu krivico.

Saj končno je obstajala temeljita razlika med kriminalnostjo Anglije in med ono v Združenih državah. Na en težak roparski napad v Londonu jih pripade v New Yorku šest in trideset in v Čikagu celo stol!

»In končno so to le številke, ki dado človeku misliti!« si je moral priznati Chappell.

»Če se sedaj zvivim v Higginsov položaj, ne more biti res nič bolj tragičnega kot ta primer!«

Umor — ki se kot tak ne more dokazati — človek izgine, ne da bi zapustil za seboj sled...«

Da, kaj pa naj počne s takim primerom kriminalna policija?

Če bi dala raziskavati vsak zagoneten primer nemu svojemu nastavljenju, bi morala imeti šestkrat toliko ljudi kot jih ima zdaj, tako je premišljeval Chappell, ko je stopal po stopnicah.

Raz stredo belega stolpa, v katerega se je zaganjal veter z morja, si lahko dobro pregledal vso pokrajino, ki je bila last heatherstonskega gradu.

Ker je stal stolp malo vstran, ločen od drugega poslopja, si lahko videl tudi v park.

Ko se je ustavil Chappell na zahodnem delu stolpa, ga je obilil pršec mrzle slane vode.

Precejšnje severozahodni veter je v presledkih močno razbičal navadno gladke valove

Irskega morja in zanesel morske kapljice celo visoko gori na stolp.

Razgled s stolpa je bil veličasten.

Proti zahodu se je širila enolična morská gladina.

Proti vzhodu se je razprostiralo barje in nad njim se je valila v višini človeka gosta megla.

Sivozeleno so se lesketala blede stebelca kaluznice, suboparniki in ploske blazinice mahu.

Teh par poti, ki so držale čez barje, so obroblyale borne vrbe, jelše ter breze, ki jih je vihar razmršil.

Do kamor je seglo oko ni bilo nobene žive duše, niti na morju, niti na suhem.

Chappell se je obrnil na drugo stran.

Ni se smel ukvarjati z opazovanjem pokrajine.

Hotel si je pojasniti nepravilni in nejasni obrisi heatherstonskega gradu.

Pri tem je venomer opazoval lego parka, ki je bil posajen z navadnimi in nikakor lepimi rožami.

Skozi vejevje brez in vrh, ki so bile ena od druge v precejšnji razdalji in ki so dajale precej razbeglemu parku skoraj žalostno lice pokopališča, je bilo videti zemljo, popolnoma zartščeno z zelišči.

In pri tem je opazil Chappell nekaj, kar je privlačevalo njegovo pozornost: V parku je bila izhrojena ozka steza, ki je držala k nekim vratom in obzidju. Teh vrata komisar doslej še ni opazil.

V kateri del starega grajskega poslopja pelja neki ta steza? Tega ni mogel Chappell dognati, kajti z višine se ni videlo zaradi raznih pomolov, napuščev in streh, ki so nagajale pri razgledu.

V težkih mislih pravi Chappell kimaje: